

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

כט. ד"ה פדה בשלום
ל. ד"ה מאי חנוכה
לא. ד"ה ולא יכול יוסף

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקלה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלוש לבריאה
מאתים שנה להסתלקות (הילולא) של רבנו הזקן

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
רצה	כ' כסלו, וישב	ספי' אבן ספיר פנימי' הכלים – (קיג'קיז)	כט. פדה בשלום כו'
שז	מקץ, ש"ח	ספירות ובהירות מצד האור – (קיח'קכ)	ל. מאי חנוכה דת"ר כו'
שיז	ויגש	עיקר הבהירות דאו"כ במדרי' שלמע' מאצילות – (קכא'קכו)	לא. ולא יכול יוסף כו'



B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 29-31

Copyright © 2013

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6086-2

Printed in the United States of America

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת ח' של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך-המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: פדה בשלום דש"פ וישב, כ' כסלו; מאי חנוכה דש"פ מקץ, שבת חנוכה; ולא יכול יוסף דש"פ ויגש – תער"ג.

בחוברת שמינית זו מסתיימת החטיבה הראשונה של ההמשך – מד"ה בשעה שהקדימו עד ד"ה ולא יכול יוסף (פרקים א-כז).

לתועלת הלומדים והמעיינים באו בסוף החוברת: סיכום עניני חטיבה זו – ע"פ לשון כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בעצמו (אשר כתב בהתחלת ד"ה זה היום תער"ג ובהתחלת ד"ה ועשית חג שבועות תער"ג), וכן ראשי פרקים של מהלך ומבנה ההמשך בחטיבה זו – מאת המו"ל.

יו"ד שבט, ה'תשנ"ג
מאתיים שנה להסתלקות (הילולא) של רבנו הזקן
ברוקלין, נ.י.

פדה¹ בשלום נפשי מקרב לי, כי ברכים היו עמדי², וארז³ אמר הקב"ה כל העוסק בתו' וגמ"ח ומתפלל עם הצבור כאלו פדאני אותי ואת בניי⁴ מבין האומות, ופרש"י⁵ דכתו' כתי"6 וכל נתיבותי' שלום, וגמ"ח מביא שלום בין איש לרעהו, ומתפלל עם הציבור זהו כי ברכים היו עמדי⁷. וצ"ל מהו"ע הפדי' למע', דהפדי' בנש"י ניחא, אבל מה שייד ענין הפדי' למעלה. גם צ"ל מה שהפדי' היא דוקא ע"י ג' עניני' אלו דתו' וגמ"ח ותפלה בצבור, ולא תפלה סתם. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁸ בענין ויקח יעקב אבן וירימה מצבה⁹, שזהו הקמת המל' מבחי' נקודה לעשותה פרצוף. ונת'¹⁰ דבחי' נקודה זהו כמו שהמל' יורדת ומתלבשת בבי"ע כו', ועשאה פרצוף, שזהו¹¹ כמו שהיא באצי', שנק' סובב לגבי בי"ע כו'. והו"ע ד' רבתי דאחד¹², שזהו בחי' כח הדבור, והו"ע בחי' צורת האותי', שמזה נמשך הביטול בעולמו, והו"ע הצורה שבנבראי' שמבחי' חפץ ה'¹³, דכמו"כ בבחי' מל' זהו בחי' כח הדבור, שמזה נעשה הביטול בנבראי' כו'¹⁴.

קיג) והנה הפרד"ס¹⁵ ערך מצבה כ/, כי המל' בהיותה מיוחדת עם הת"ת נק' מצבה, ולכן שייד זה ליעקב שהוא ת"ת. וכ"ה בזהר פ' נח דע"ב ב/, ע"פ¹⁶ והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, מאי מצבה, דהוה נפילה ואוקים לה, ויצוק שמן על ראשה¹⁷, דהא ביעקב תליא מלתא למעבד יתיר מבני עלמא, ומבאר שם¹⁸ שז"ע ושלמה ישב כו' ותכון מלכותו מאד¹⁹, דהיינו דהוה קיימא סיהרא באשלמותא, כמ"ש בזח"א דרמ"ג סע"א, והקימה באופן כזה זהו ע"י יעקב דוקא, וכמשי"ת²⁰.

והנה²¹ ענין דקיימא סיהרא באשלמותא הוא, שמאיר האור בכל המל', גם בה"ס²² האחרונו', ואז מאיר האור בגילוי גם בבי"ע כו'. דהנה, הע"ס נחלקי' לב' מדרי' כללי', והן ה"ס עליונות, וה"ס תחתונות, והיינו כח"ב ודעת הכולל פנימי' חו"ג²³, ות"ת

א. ח"ג רלו, ב.
(13) תהלים קלה, ו.
(14) לעיל פקיי"ב (ס"ע רצא ואילך).
(15) שער כג (שער ערכי הכינויים) פרק יג. הובא באוה"ת ויקהל ע' ב'קג.
(16) ויצא כח, כב.
(17) שם, יח.
(18) בזהר שם.
(19) מלכים"א ב, יב.
(20) בפרק הבא (ע' רחצ ואילך).
(21) בהבא לקמן – ראה סידור עם דא"ח שבהערה 1. פירוש המלות פמ"ח (כט, ב ואילך). סה"מ תרנ"ד ע' קלד. תרנ"ד ע' קלד. עת"ר ע' שבא. ע' תלט. ספר הערכים חב"ד ח"ג ערך אור הלבנה ע' שב ואילך. וש"נ.
(22) – בה' ספירות.
(23) – ה' ספירות עליונות – כתר חכמה בינה [ג' ספירות] ודעת הכולל פנימיות חסד וגבורה [ב' ספירות].

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה על: ד"ה ישיש כגיבור בסידור עם דא"ח קפב, ג ואילך. ד"ה נר חנוכה בתו"א מקץ מב, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
המשך ר"ה תרפ"ג ותש"ז פ"א"טו (סה"מ תרפ"ג ע' קד ואילך. תש"ז ע' 149 ואילך) כנראה, מיוסדים על מאמר זה.
(2) תהלים נה, יט.
(3) ברכות ח, א.
(4) אותי' ואת בניי: בברכות שם: לי ולבני.
(5) ד"ה פדה בשלום – ברכות שם.
(6) משלי ג, יז.
(7) ראה פרש"י שם – ד"ה כי ברכים היו עמדי. וראה פרש"י על הרי"ף ברכות שם – ד"ה מצוי בבהכ"נ.
(8) פק"ט (ע' רפד ואילך).
(9) ויצא לא, מה.
(10) שם (ע' רפז).
(11) שזהו: אוצ"ל: זהו.
(12) ואתחנן ו, ד. מסורה גדולה ואתחנן שם. זהר ח"א יב,

הכולל חיצוני' חו"ג ונה"י²⁴. דהנה, הת"ת יש לה שני מציאו', הא', מציאו' עצמה, שלמע' מהתכללו' חו"ג, והב', מה שכוללת חו"ג, וכמ"ש הפרד"ס שע"א פ"ב²⁵, והו"ע משה מלגאו ויעקב מלבר כו'²⁶. ובד"פ²⁷ זהו ב' מיני התכללו' שיש בת"ת, הא', ההתכללו' דחו"ג שנותנים מקום זל"ז, והיינו רק מה שסובלי' זא"ז, והב', ההתכללו' שמקבלי' זמ"ז, עד מבלי אשר ימצא ראש וסוף כו'²⁸, כידוע ומבו' במ"א²⁹, ובבחי' זו הת"ת הוא כמו הדעת כו', והתכללו' הא' הנ"ל זהו בחי' חיצוני' הת"ת כו'. ונמצא, דה"ס עליונו' זהו בד"כ בחי' פנימי' הספי', וה"ס התחוננו' זהו חיצוניותו' כו'. וכשם שיש ב' מדרי' אלו בהע"ס בכלל, כמו"כ הוא בכל ספי' בפרט, דה"ס העליונו' הן הפנימי' שבה, וה"ס התחוננו' הן החיצוני' שבה כו'. וכמו"כ בחי' המל' נחלקת לה"ס עליונו', שזהו בחי' הפנימי', וה"ס תחוננו' הן בד"כ בחי' חיצוני' המל' כו'. וענין דקיימא סיהרא באשלמותא הוא שיהי' האור בבחי' חיצוני' המל' כמו בהפנימי', ואז יהי' הגילוי בבי"ע בבחי' גילוי אור ממש כו'. והוא עד"מ כמו הלבנה³¹, שנודע שמתחלקת לב' חצאין, חצי העליון שכנגד השמש ושמאירה תמיד מהשמש, והחצי הב' שכנגד חלל העולם, פעמים מאירה ופעמי' אינה מאירה, דבסוף החדש, חצי כדור התחונן חשוך מפני ריחוקה מהשמש³⁰, ובתחלת החדש, אז מולד הלבנה, שמתחיל להאיר גם חצי הכדור התחונן, והולכת ומאירה יותר, עד שבאמצע החדש מאיר כל חצי הכדור התחונן, ונק' מילוי הלבנה. והדוגמא מזה למע' בבחי' מל', דה"ס הראשוננו' שלה מאירים תמיד מבחי' ז"א, והן למע' מבחי' התלבשות בבי"ע כו', אמנם בחי' המל' המתלבשת ומתפשטת בבי"ע הוא בחי' ה"ס האחרונות שבה, וכדוגמת חצי כדור התחונן שבלבנה שכנגד חלל העולם כו', וכמו בלבנה, דאין החלק הזה מאיר בשלמו' רק בחצי החדש, כמו"כ הוא בבחי' המל', בחצי התחונן שמתפשט בבי"ע, אין האור מאיר רק בצמצום והעלם גדול בבחי' אחרים וחיצוני' לבד כו', דגם שמחי' כל העולמו', הרי החיות בא רק מבחי' חיצוני' האור, שאינו מאיר שם אור הפנימי' כו'. וענין דקיימא סיהרא באשלמותא הוא, שכל הי"ס דמל' מאירים, גם הה"ס האחרוננו', מאיר בבחי' גילוי אור ממש³¹, לא רק אור מצומצם, וגם ההשפעה שמשפעת המל' לבי"ע בא בבחי' פנימי', לא בבחי' אחריו' וחיצוני' לבד כו', וכמ"ש כ"ז בס"י³² בפי' שיש³³ כגבור לרוץ אורח כו'.

וזהו דבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא, לפי שהי' דור ט"ו לאברהם³⁴, הי' אז זמן מילוי הלבנה, שהי' מאיר האור בכל הי"ס דמל', עד שגם למטה הי' גילוי אוא"ס ממש. וכמו בבהמ"ק, שהי' גילוי אוא"ס ממש בבהמ"ק, ועי"ז הי' הגילוי גם בעולם,

(24) = ה' ספירות תחונות – תפארת הכולל חיצוניות חסד וגבורה [ב' ספירות] ונצח הוד יסוד [ג' ספירות].

(25) = שער א [שער עשר ולא תשע] פרק ב. וראה גם סה"מ אעת"ר ע' קו.

(26) ראה תקו"ז תיקון יג (כט, א). לקו"ת פינחס עח, ג ואילך.

(27) = ובדרך פרט.

(28) ע"פ קהלת ג, יא.

(29) ראה סה"מ תרס"ט ע' קסו. אעת"ר שם. ועוד.

(30) ראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ד.

(31) שכל הי"ס דמל' מאירים, גם הה"ס האחרוננו', מאיר בבחי' גילוי אור ממש: אוצ"ל: שכל הי"ס דמל', גם הה"ס האחרונות, מאירים בבחי' גילוי אור ממש. ובסה"מ תרפ"ג ותש"ז שבהערה 1: שגם בה"ס התחונות מאיר האור בבחי' גילוי ממש כמו בה"ס עליונות.

(32) סידור עם דא"ח שבהערה 1.

(33) תהלים יט, ו.

(34) שמור"ר פט"ו, כו. ועוד.

וכמשנת"ל פק"א³⁵, דכללו' העבודה הי' אז בבחי' ראי' ושמיעה, שהי' האור מאיר בגילוי בנפשם כו'. וכנודע³⁶ בג' זמנים דשלמו, אדם דוד משית, שהן ר"ת אדם³⁷, דאדה"ר³⁸ קודם החטא הי' גילוי אוא"ס למטה, וכדאי' במד"ר שה"ש³⁹ (ע"פ⁴⁰ באתי לגני) עיקר שכינה בתחתוני' הי' כו', והי' אדה"ר מביט מסוף העולם ועד סופו⁴¹ בהאור שנברא ביום ראשון, שזהו גילוי בחי' עצמו' אוא"ס ב"ה, דביום הראשון בגימט' כתר כו', כנודע⁴². וכמו לעתיד, שיהי' גילוי אוא"ס למטה, וכמ"ש⁴³ ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו', כי עין בעין יראו⁴⁴, בבחי' גילוי ממש כו'. וכן הי' בבהמ"ק, שראו ממש גילוי אוא"ס למטה כו'⁴⁵. דכ"ז הוא אינו⁴⁶ ע"פ ס' השתל' ע"פ מא' קו המדה, דכללו' האור הוא אור מצומצם, ומתמצם ומתמעט ממדרי' למדרי', עד שלמטה אינו מאיר גילוי אור. והיינו, דמה שיכול להיות הגילוי בבי"ע, הוא רק בחי' המציאו' דאלקו', דגם במלאכים דברי' שיודעים ומשיגים אלקות, וכידוע ומבו' במ"א⁴⁷ בענין עולם הברי', שהוא יש הראשון שנברא מהאין האלקי, שמאיר שם גילוי האין כו', ואימא עילאה מקננא בכורסיא⁴⁸, שמושג שם האור כו', הרי כ"ז הוא בחי' המציאו' לבד, לא גילוי המהות ממש, דמבחי' גילוי המהות אא"ל מציאו' הנבראי', כ"א מבחי' המציאו' כו'. וכ"ש למטה, שהאור האלקי הוא בבחי' העלם והסתר. רב רק נש"י יש להם השגה באלקו', והיינו מפני שבעצם מהותם הם אלקו', כנודע⁴⁹, ע"כ גם למטה בתכלית ההעלמות וההסתרים יש להם השגה באלקו'. וג"ז הוא בבחי' ידיעת המציאו' לבד, אבל מהות אלקו' אינו מושג לנבראי'. ואפי' בנשמו' דאצי', כתי'⁵⁰ וראית את אחורי כו', וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח⁵¹ (ומובן שם, שזהו בחי' המציאו', ופני, שהוא בחי' המהות, לא יראו כו'⁵⁰. ובאגה"ק ד"ה עוטה אור⁵² משמע, דוראית את אחורי זהו מהות בחי' אחורי' דחכ', והו"ע נובלות חשמ"ע⁵³ כו', וע"ש בד"ה להבין מ"ש בפע"ח⁵⁴ בענין המצות ולימוד הלכות וסודות המצוה כו'). ונשמו' בג"ע שמשגיגים מהות הזיו כו', זהו זיו תורתן ועבודתן⁵⁵, וכמ"ש בלק"ת ד"ה במד"ס⁵⁶, שע"י התו' נמשך בחי' מהות אלקו', והיא הנותנת כח לצדיקים שיוכלו לקבל את האור, וכמ"ש בסש"ב פל"ו⁵⁷. אבל מה שנמשך בעולמו' ע"פ ס' השתל', הוא בחי' המציאו' לבד דאלקו'

(35) ע' רצז.

(36) ראה תו"א ויחי מו, סע"ד. המשך וככה תרל"ז פ"כ ואילך. סה"מ תרס"ג ח"ב ע' רנח ואילך. אעת"ר ס"ע רח ואילך. תרע"ח ע' רלז. שיחת מוצש"ק כא כסלו שנה זו (ספר השיחות תורת שלום ע' 187).

(37) תוספות השלם (פירושי התורה לבעלי התוספות) שמות ב, י. רקאנטי בראשית א, כו. ספר הפליאה (פרעמישלא, תרמ"ד) ס, ד. ספר הגלגולים פ"א. פס"ב. ספר הליקוטים להאריז"ל אחרי טז, א. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קה, ב.

(38) דאדה"ר: אוצ"ל: דבזמן אדה"ר.

(39) פ"ה, א.

(40) שה"ש ה, א.

(41) חגיגה יב, א.

(42) לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, ד בשם מגלה עמוקות.

(43) וראה אוה"ת בראשית ח"ג תצב, א. תצד, א ואילך. לעיל פמ"ח (ע' קט). פק"ו (ע' ערה).

(43) ישע"י מ, ה.

(44) שם נב, ח.

(45) ראה גם לקמן ח"ב ס"ע ותתקלה ואילך.

(46) דכ"ז הוא אינו: אוצ"ל: דכ"ז אינו.

(47) ראה לעיל פל"ה (ע' עז). וש"נ.

(48) תקו"ז תיקון ו (כג, א).

(49) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פינחס קטו, א ואילך. ולאדמו"ר הצי"צ ח"א ע' תקמז ואילך.

(50) תשא לג, כג.

(51) קנו, א.

(52) סימן יט (כזו, א ואילך).

(53) = תכמה של מעלה (כ"ר פי"ז, ה).

(54) קנה, א ואילך.

(55) ראה תניא פל"ט (נב, ב).

(56) = במדבר סיני (במדבר ב, ב).

(57) מו, א.

כו'. ובבהמ"ק הרי ראו ממש מהות אלקו' למטה, וכמ"ש⁵⁸ יראה כל זכורך כו'. וכל ההמשכו' והגילוי' למטה, הכל הוא ע"י בחי' המל', ולהיות שהי' אז קיימא סיהרא באשלמותא, שהי' הגילוי גם בה"ס אחרונו' דמל', שזהו ג"כ לא ע"פ סדר השתל' כו', דע"פ סדר השתל' הוא שרק בה"ס העליונות יאיר בחי' פנימי' האור, אבל בה"ס האחרונו' יהי' רק בחי' אור מצומצם, והיינו בחי' חיצוני' האור לבד, שבא בבחי' צמצומים והעלמו', בכדי שיהי' מציאו' יש כו', ורק מבחי' אוא"ס שלמע' מהשתל' נמשך האור והגילוי באופן כזה שגם חיצוני' המל' היא כמו הפנימי', ע"כ הי' גם למטה גילוי מהות אלקו' ממש כו'.

קיצור. והפרדס כ' מצבה יחוד ת"ת ומל'. והו"ע דקיימא סיהרא באשלמותא. דע"ס נחלקות, ה"ס עליונות, בחי' פנימיות, וה"ס תחתונות, חיצוניות. ב' מציאות בת"ת. וכן במל', פנימיות, המאירה תמיד מז"א, וחיצוניות, המתלבשת בכי"ע בחי' העלם. וקיימא סיהרא באשלמותא הוא, שגם בהחיצוניות יאיר האור, ויהי' הגילוי למטה, וכמו קודם החטא, וכמו לעתיד, וכן הי' בבהמ"ק. ד' דעכשיו רק גילוי המציאות, דגם בנשמות הגבוהות כתי' ופני, בחי' המהות, לא יראה⁵⁹, והגילוי הנ"ל הוא בחי' גילוי המהות.

קיד' ושרש המשכה זו היא מבחי' פנימי' ועצמי' אוא"ס שלמע' מע' מבחי' השתל' כו', דבחי' חיצוני' דאוא"ס, שיש לזה שייכו' לס' השתל', הרי ההמשכה היא בס' והדרגה כו' (שזהו המדידה ברצון דברה"ע, ששיער בעצמו להאיר במדה וגבול להיות ההמשכה בס' והדרגה כו'), רק מבחי' פנימי' אוא"ס, שאינו שייך להשתל' כלל, משם נמשך שיהי' הגילוי שלא בס' והדרגה דמא' קו המדה כו'. וז"ש³³ ישיש כגבור לרוץ אורח⁶⁰, דישיש בגימט' כתר⁶¹, וישיש הוא ב"פ יש⁶², שהן ב' חצאי הכתר, דמבחי' מחצה העליון, שזהו פנימי' הכתר, משם דוקא הוא שרש ההמשכה הזאת, להיות גילוי מהות אלקו' עד למטה מטה כו'.

וז"ש הזהר⁶³ דהא ביעקב תליא מלתא, דהנה, יעקב הוא בחי' הת"ת שעולה עד הכתר⁶⁴, וידוע דהיינו בחי' פנימי' הכתר דוקא⁶⁵, וזהו בחי' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה⁶⁶. וידוע דקו האמצעי חלוק מב' הקוין דימין ושמאל בכ' דברים, הא', שמבריח מן קצה העליון ביותר, למע' מב' הקוין, דשרשן ג"כ בכתר, אך רק בבחי' חיצוני' הכתר, אבל קו האמצעי שרש המשכתו מבחי' פנימי' הכתר כו', ומבריח עד קצה התחתון ביותר, דהיינו בחי' המל', סוכ"ד דאצי'. דהנה, חו"ב, הרי בינה רק עד הוד אתפשטת⁶⁷, ויסוד אבא

רכא

הקצרים ע' תקעט.

(65) תו"ח נח סה, ב. אוה"ת פינחס ע' א'קכו.

(66) ע"פ תרומה כו, כח. ויקהל לו, לג. וראה זח"ב נא, ב.

קעה, ב. לקו"ת שה"ש יג, סע"א ואילך.

(67) ראה זח"ג (רע"מ) רכג, ב. וראה אמרי בינה שער

התפילין פקמ"ז (קפז, ג ואילך). ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי נד, ג ואילך. ולאדמו"ר הצי"צ ח"א ע' רפ ואילך.

(58) משפטים כג, יז. תשא לד, כג. פ' ראה טז, טז.

(59) יראה: אוצ"ל: יראו.

(60) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תרח ואילך. וש"נ.

(61) רמ"ז לזח"א ט, א. מאורי אור אתי י סעיף לד.

(62) ראה גם אוה"ת בהעלותך ע' תיח.

(63) הנ"ל רפקי"ג (ע' רצה).

(64) ראה שערי אורה להר"י גיקטליא שער ה (סה, ב).

מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תרמה בשם הע"ח.

ארוך⁶⁸, שנמשך עד יסוד ז"א⁶⁹, אבל קו האמצעי מבריה עד בחי' המל', סדכ"ד⁷⁰ דאצי', ובבחי' האחרונו' שבה כו'. והב', דאופן ההמשכה הוא דכללו' הקו היא כמהות א' ממש, ולא כמו הב' קוין, כמו חח"ן⁷¹ מימין⁷², הרי החסד הוא מהות אחר מבחי' החכ', וכן בג"ה⁷³ משמאל כו'⁷², משא"כ דת"י⁷⁴, כולם הם מהות א' ממש כו', וכמ"ש במ"א באורך⁷⁵, והיינו שהדעת ממשיך מבחי' פנימי' הכתר, ואותה ההמשכה ממש הוא שנמשך בבחי' ת"ת ויסוד כו'. וב' הדברי' הא בהא תליא, דלפי שההמשכה היא מבחי' פנימי' הכתר דוקא, ע"כ אינה משתנית, ונמשך בחי' המהות ממש בכל המדרי' כו'.

וזהו מ"ש הפרד"ס⁶³ דמצבה הוא בחי' המל' בהיותה מיוחדת עם הת"ת, דהנה, ע"פ ס' השתל', המל' מקבלת מבחי' נה"י דז"א, והיינו מבחי' חיצוני' המדות, דנה"י הן לבר מגופא⁷⁶ כו', וכמו הדבור, שמקבל רק מחיצוני' המדות, שהרי בתוקף ההתפעלות אינו יכולי'⁷⁷ לדבר כו'. אמנם יחוד ת"ת ומל' הוא, שנמשך במל' בחי' עצמו' המדות כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה וכי תבאו ונטעתם כו'⁷⁸, וכמו⁷⁹ הדבור שמדבר דברי חול להדבור שמדבר דברי חכ' כו', כך ע"מ⁸⁰ נק' מלין דהדיוטא⁸¹, לפי שמאיר בהם רק בחי' נה"י כו', אבל עה"ד⁸² נמשך בהם מבחי' פנימי' חכ' ורצונו ית' כו', וזהו יחו' ת"ת ומל', וכמא'⁸³ והת"ת⁸⁴ זו מ"ת כו'. ובשרש זהו בחי' יחוד פנימי דאו"א, והו"ע יחוד שמשא וסיהרא⁸⁵, להיות המשכת או"ח כו', וידוע דיחוד פנימי דאו"א הוא שנמשך מבחי' פנימי' הכתר דוקא, וכמ"ש במ"א⁸⁶. וזהו שנמשך במל' ע"י הת"ת דוקא כו'. וזהו ויצוק שמן על ראשה¹⁷ (דעז"א בזהר⁶³ דהא ביעקב תליא כו'), י"ל, דהיינו בחי' שמן הטוב⁸⁷, שזהו בחי' ג"ר דעתיק כו', וכמ"ש במ"א⁸⁸, ועי"ז המשיך בחי' גילוי העצמו' גם בבחי' מל', להיות הגילוי בבי"ע כו'.

והענין הוא, דהנה, תכלית כוונת יעקב הי' להמשיך שגם למטה בבי"ע יהי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד⁸⁹, כמו שהוא באצי', שזהו ג"כ תכלית הכוונה במ"ת, שניתנה התו' למטה בהלכו' גשמי', ולהיות מושגי' בשכל גשמי, היינו שכל הטבעי כו', שע"י שלומד ההלכה ומבין אותה בשכלו הטבעי, נעשה השכל הטבעי כלי לחכמתו ית'. וכן במעשה

77 (77) יכילי: אוצ"ל (כמ"ש בסה"מ תרפ"ג ותש"ז שבהערה 1): יכול.

78 (78) קדושים כט, ד.

79 (79) בלקו"ת שם: וכמו עדי"מ שיש הפרש באדם בין דבור שמדבר דברי חול כו'.

80 (80) = עשרה מאמרות.

81 (81) ראה זח"ג קמט, ב. לקו"ת אחרי כה, ד.

82 (82) = עשרת הדברות.

83 (83) ברכות נח, סע"א.

84 (84) = והתפארת (דברי הימים"א כט, יא).

85 (85) ראה גם סה"מ תרנ"ד ס"ע קלה.

86 (86) ראה לקו"ת אמור לג, ג. סה"מ תרנ"ט ע' קצד.

87 (87) תהלים קלג, ב.

88 (88) ראה אוה"ת נציבים ע' ארעט.

89 (89) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

68 ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. שער כט (שער הנסירה) פ"ח. וראה ביאורי הזהר שם.

69 (69) שנמשך עד יסוד ז"א: בסה"מ תרפ"ג ותש"ז שבהערה 1: אינו נמשך רק עד יסוד ז"א.

70 (70) = סופא דכל דרגין.

71 (71) = חכמה חסד נצח.

72 (72) ראה זח"ג (רע"מ) נגג, ב. פרדס שער ו (שער סדר

עמידתן) פ"א. עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

73 (73) בד קודש פ"ב (אגרות קודש אדמו"ר האמצעי (קה"ת, תשע"ג) ע' רמה ואילך).

74 (74) = בינה גבורה הוד.

75 (75) = דעת תפארת יסוד.

76 (76) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ס"ע א'קמג ואילך.

77 (77) סה"מ תרנ"א ע' קפד ואילך.

78 (78) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת או"א וזו"ן) רפ"ד.

79 (79) לקו"ת מסעי צ, ג.

המצות, וכמו במצות צדקה וגמ"ח, נעשה היד גשמי כלי לאוא"ס ב"ה⁹⁰, כמו חסד דרועא ימינא⁹¹ שהיא כלי לאוא"ס, כמו"כ הוא היד הגשמי הנותנת צדקה. ובהתגלו' יהי' כן לעתי', דאז יהי' היד גשמי כמו חסד דאצי' ממש⁹². וזהו ע"י העבודה דעכשיו בנתינת הצדקה, דבאמת גם עכשיו כ"ה, רק שזהו בהעלם, ולעתיד יהי' בגילוי כו'. וכן המדות טבעי' נעשי' עי"ז כלי לאלקו', וכמו הנותן צדקה לעני כו' והמפייסו כו'⁹³, שהעיקר הוא המדה שבלב, שיתן בעין יפה⁹⁴, שגם בעבודת הצדקה שהיא בדרך כפי', צריכה להיות הנתינה בעין יפה דוקא, וכמו ולא ירע לבבך כו'⁹⁵, ועי"ז נעשה המדה טבעי' כלי לאלקו' כו'. וכל המצות הן בכח המעשה דוקא (ויש מצות שהן חובת הלבבות, ג"כ הכוונה בהן שיהיו גם בכחות הטבעי', וכמו ואהבת כו' בכל לבבך⁹⁶, בשני יצריך⁹⁷, דעיקר מצות האה' היא שגם הלב הטבעי יתעורר באה', וכמו לבי⁹⁸ ובשרי ירננו כו'⁹⁹) ונתלבשו בדברים גשמי' דוקא, כמו ציצית בצמר הגשמי ותפילין בקלף הגשמי כו', דתכלית הכוונה בכ"ז הוא, שתהא התלבשו' והתאחדו' או"ס ב"ה ממש בחכ' וחסד שלמטה במעשה¹⁰⁰ שהן בכח המעשה דוקא כנ"ל, ובעשייתן בגשמי' בדברים הגשמי' כו', שזה הי' המשכת מרע"ה, שגם למטה יהי' היחוד בבחי' איהו וחייהו וגרמוהי חד⁸⁹ ממש כמו למע' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה משה ידבר¹⁰¹.

רכב

והנה¹⁰² נודע דהתחלת יחו"ע דמ"ת¹⁰³ הי' מהאבות, וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל בפ' לך לך¹⁰⁴, אמנם¹⁰⁵ עיקר התחלת היחוד הי' ע"י יעקב, וכדאי' במד"ר פ' בחוקותי¹⁰⁶ ע"פ¹⁰⁷ זכרתי את בריתי יעקב, הה"ד¹⁰⁸ ליעקב אשר פדה את אברהם, משל לא' כו' וראה שעתיד להוליד בת שתהא נשאת למלך כו', כך אברהם כו' כדאי הוא להנצל בשביל יעקב כו'. ומבו' במ"א¹⁰⁹ ביאור זה, דהנה, קודם כל מצוה אומרים¹¹⁰ לשם יחוד קוב"ה ושכינתי', דשכינתי' הוא בחי' מל', ובד"כ הוא בחי' ממכ"ע כו', וקוב"ה זהו בחי' סוכ"ע שקדוש ומובדל כו', ויחוד קוב"ה ושכינתי' הוא, שיהי' גילוי בחי' סוכ"ע בממכ"ע כו'¹¹¹, וז"ע יחוד שהוא המשכת הדעת, דאל דעות ה'¹¹², ד"ע וד"ת, והיחוד הוא שגם בד"ת יהי' מושג כמו

(104) בתחילתו.

(105) הבהא לקמן – ראה אוה"ת בהעלותך ע' שלו ואילך. ס"ע 4 ואילך (קה"ת, תשנ"ז). סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תכט ואילך.

(106) ויק"ר פל"ג, ד.

(107) בחוקותי כו, מב.

(108) ישעי' כט, כב (ושם: אל בית יעקב. וב"הערות ותיקונים" לתניא ספ"ב, ד, בכמה מדרוז'ל (סנה' יט, ב. ועוד) מוכח דהכוונה ליעקב עצמו").

(109) ראה אוה"ת שם ע' 4 ואילך. סה"מ תרל"ט שם.

(110) ראה פרי עץ חיים שער הזמירות ספ"ה. ספר הליקוטים להאריז"ל פ' ראה טו, ח. לקו"ת ואתחנן ט, א. דרושים לר"ה נה, ג. המשך תרס"ו ס"ע ד ואילך. ד"ה שמח תשמח תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב ע' פב. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' רמה). וש"נ.

(111) ראה תניא פמ"א (נו, ב ואילך). לקו"ת שם.

(112) שמואל-א, ב, ג.

(90) ראה תניא פכ"ג.

(91) תקו"ז שם (יז, א).

(92) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' נו. סה"מ תרמ"ב ע' שיב. ע' שט. אגרות-קודש אדמו"ר מהורשב ח"א

ע' צו. לקמן ח"ב ע' ואיקו.

(93) ב"ב ט, ב.

(94) ראה רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ד.

(95) פ' ראה טו, י. וראה הגשות הרמב"ן לספר המצוות ל"ת יז.

(96) ואתחנן ו, ה.

(97) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.

(98) תהלים פד, ג.

(99) ראה גם סה"מ תרצ"א ע' סב. וש"נ.

(100) = במעשה המצות.

(101) יתרו טז, ד ואילך.

(102) ראה אוה"ת חיי שרה ככו, א ואילך. סה"מ תרמ"ב ע'

תיח ואילך. לעיל פמ"ז (ע' קח). מקומות שצויינו בהערה 105.

(103) = יחוד עליון דמתן תורה.

שהוא בד"ע, איך שכולא קכל"ח כו'¹¹³. ויחוד זה התחיל מיעקב, דכתיב¹¹⁴ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שאברהם הי' בבחי' וימינו תחבקני, ויצחק הי' בבחי' שמאלו תחת לראשי, שכ"ז הוא בבחי' מקיף, שזהו הכנת היחוד, אבל בכדי שיומשך למטה בבחי' פנימי, שז"ע היחוד, הי' ההתחלה מיעקב, לפי שיעקב אותי' יבקע¹¹⁵, וכמ"ש¹¹⁶ אז יבקע כשחר אורך, שיעקב התחיל לבקוע את החשך להיות גילוי בחי' ד"ע למטה כו'. וזהו שהלך יעקב לחרן¹¹⁷, בחי' עלמא דפרודא¹¹⁸, להמשיך שם האור והגילוי כו', וגם ע"י הבירורי' שביירר והעלה למע', המשיך עי"ז גילוי אוא"ס למטה כו' (וכמו קודם¹¹⁹ מ"ת הי' צ"ל תחלה שעבוד מצרים, שע"ז העלו ניצוצו' הרבה, וכמ"ש¹²⁰ וגם ערב רב כו'¹²¹, וע"י תוקף הבירור שלהם במצרים הי' מ"ת, להיות תומ"צ בגשמי' כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה לך לך¹²², כמו"כ ביעקב הי' צ"ל היציאה לחרן, בחי' נחר גרוני¹²³, שזהו בחי' גלות, ועמ"ש בתו"א ד"ה לכן אמור¹²⁴ ובהגהות לשם¹²⁵, וביירר שם בירור רב בצאן לבן, ועי"ז המשיך להיות גילוי אוא"ס למטה כו').

קיצור. ושרש ההמשכה היא דוקא מבחי' פנימיות אוא"ס, ולכן הוא ע"י יעקב, ת"ת, עולה¹²⁶ עד פנימיות הכתר, קצה העליון, ומבריח עד המל', קצה התחתון ביותר, ובכל הקו בשוה, וזהו יחוד ת"ת ומל', ושרשו מיחוד פנימי דאו"א. וזהו ויצוק שמן, י"ל ג"ר דעתיק. והענין הוא, דהנה, המשכה דתורה הוא שגם בב"ע יהי' איהו וחייהי וגרמוהי חד, דההלכה המושגת היא מהות ח"ע, ובמצות, הרי כח היד הנותנת צדקה, וכן המדות, נעשים כלים, ולעתידי יהי' בהתגלות. וזהו שהמשיך משה. וההתחלה היא שהמשיך יעקב, יעקב יבקע, וזהו שהלך לחרן, וע"י הבירורים המשיך פנימיות א"ס ב"ה.

(קטו) **והנה** בכדי שתהי' ההמשכה, צ"ל תחלה ההעלאה למעלה, וזהו שבהתחלת הילוכו כתי'¹²⁷ ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, דאבני המקום הן בחי' אותי' דדבר ה' שנעשו מקור לעולמו, דבריכו השתל' נעשה עלמא דפרודא לגמרי כו', וישם מראשותיו, היינו שהעלה אותם לבחי' החכ', שזהו מה שנעשו אבן א'¹²⁸, בחי' י' דש' ה', בחי' חכ' כו', והיינו שהעלה אותם מן הפירוד אל היחוד כ"כ, להיות בבחי' ביטול אמיתי דחכ' כו'. ואח"כ ויחלום כו'¹²⁹, שהובטח מלמע' בכל ההמשכות העליונו', וכתי'¹³⁰ והנה אנכי עמך ושמרתיך בעבודת הבירורי' כו', והשיבותיך אל האדמה הזאת¹³⁰, דהיינו בבחי' המשכת האור והגילוי עד למטה מטה ממש כו'. וזהו ויקח את האבן אשר שם מראשותיו¹²⁷, בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה¹²⁷, בבחי' **רכב**

(113) קמי' כלא חשיבוי כו' (ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב).
 (114) שה"ש ב, ו.
 (115) ראה עץ חיים שער הכללים פ"י. סידור עם דא"ח
 רנה, ב.
 (116) ישע"י נח, ח.
 (117) ויצא כה, י.
 (118) ראה תו"א ויצא כא, א.
 (119) קודם: אוצ"ל: שקודם.
 (120) בא יב, לת.
 (121) ראה תו"א בא ס, ג. סה"מ תרפ"ט ע' 205. וש"נ.
 (122) יא, ד.
 (123) תהלים סט, ד. ראה לקוטי תורה להאריז"ל פ' וישב.
 תו"א ויצא שם, ג"ד. כב, ב. ועוד.
 (124) וארא נו, ג. נת, ג.
 (125) ראה אוה"ת וארא ע' קעת.
 (126) עולה: אוצ"ל: שעולה.
 (127) ויצא כה, יא.
 (128) תנחומא ויצא א. חולין צא, א. פרש"י ויצא שם.
 (129) ויצא שם, יב.
 (130) שם, טו.

המשכת האור מלמעלמ"ט, להיות הגילוי גם למטה כו', וכמ"ש כ"ז בתו"א ד"ה¹³¹ ויצא באורך¹³².

ובעבודה הו"ע אותי' התפלה ואותי' התו', דאותי' התפלה הן בכחי' העלאה מלמטלמ"ע, דמט"ט קושר כתרין לקונו מתפלותיהן של ישראל¹³³, וכמו הכתר שנעשה מאב"ט, כמו"כ הוא בחי' הכתר לקונו, שנעשה מאותי' התפלה המתבררים מכחות טבעי' דנה"ב כו', ועי"ז הוא ההמשכה אח"כ ע"י אותי' התו' כו'. דהנה¹³⁴, אי' בזהר בהתחלה ד"ד ע"א, מאן דמהפך חשוכא לנהורא וטעמא מרירו למתקא, והו"ע התפלה והתו'¹³⁵, שע"י התפלה מהפך מרירו למיתקא, כי, מרירו הן תאוות עוה"ז ותענוגיו, שמושפעים מהיכלות הקלי', שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למע' שממנו בא תוצאות הדבר ההוא והשפעתו, וכל תענוגי עוה"ז, אפי' דבר קל, ואפי' המסלסל בשערו, הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה¹³⁶ (ועמ"ש באגה"ת פ"ו¹³⁷), ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהי' מסלסל בשערו כו'¹³⁸, וצריך להפוך מרירו למתקא, שלא ירצה בכל התענוגי האלו, ותמורת זה יהי' כל תענוג נפשו באלקו, וכמו טעמו וראו כי טוב ה'¹³⁹, וכמו אז תתענג על ה' כו'¹⁴⁰. והוא ע"י התבוננו' בתפלה מהאור¹⁴¹ וחיות אלקי שבכל דבר ודבר המהווה ומחי' אותו, ואיך שהעיקר הוא האלקו' כו', והיינו, שמתבונן איך שבכל התענוגים יש בהם אור וחיות אלקי המחי' אותם, דבהתבוננו' זאת לא ירצה בהתאוה הגשמיות, כ"א בהחיות האלקי שבו, והו"ע מוצא פי' ה'¹⁴² שבהמאכל, שע"ז יחי' האדם כו'¹⁴². ובפרט כשמתבונן בפרטי' אופן החיות האלקי בכל עולם ועולם ובכל נברא ונברא בפרט, ואיך שכללות החיות שבעולם הוא חיות מצומצם ונעלם ביותר, והחיות אלקי שבעולמות¹⁴³ הוא בבחי' מעלה ומדרי' עליונה יותר ובגלוי ביותר כו', שע"ז מתקרב ומתדבק מאד באלקו', שכל חפצו ורצונו הוא באלקו', ואינו רוצה בהדברים הגשמי' כו'. וביותר כשיתבונן במ"ש¹⁴⁴ ראה נתתי לפניך את החיים כו', איך שכל התאוות גשמי' הם מות ורע כו', וכמ"ש במ"א¹⁴⁵, דמ"ש חיים ומות אין הכוונה בגשמי', דחיים הוא בשעת שהדבר חי, ומות הוא בפירוד החיות ממנו, דמי הוא פתי שלא ירצה בחיות, רק הכוונה שבכל דבר בעת שהוא בחיותו וקיומו יש בו חיים ומות, והוא, שהחומרי והגשמי הוא בבחי' מות, שהרי הוא כלה ונפסד, שגם בעת חיותו וקיומו ה"ה נפסד, וכמו שהאדם מרגיש בעצמו שגופו וכחותיו הטבעי' נחלשי' מזמן לזמן, וחיים הוא החיות הרוחני,

(131) ד"ה: אוצ"ל: פ'.

(132) כא, א ואילך.

(133) ראה זח"א לז, ב. תו"א שבהערה הבאה. סה"מ תש"ח

ע' 202. וש"נ.

(134) בהבא לקמן – ראה תו"א שבהערה 1.

(135) כלומר: ע"י התפלה מהפך מרירו למיתקא, ועי"ז

מהפך חשוכא לנהורא, שיאיר אור ה' מלמעלמ"ט, ע"י

התורה, כדלקמן.

(136) ראה זח"ב רסז, א. תניא קו"א קנט, ב.

(137) צו, א ואילך.

(138) ראה תנחומא וישב ח"ט. פרש"י וישב לט, ו.

(139) תהלים לד, ט.

(140) ישעי' נח, יד.

(141) מוהאור: אוצ"ל: בהאור.

(142) עקב ת, ג. וראה לקוטי תורה להאריז"ל עקב עה"פ.

כתר שם טוב סימן קצד. לקו"ת צו יג, סע"ב.

(143) שבעולמות: אוצ"ל (כבסה"מ תרפ"ג ותש"ז שבהערה

1): שבעולמות העליונים.

(144) נצבים ל, טו (בדילוג).

(145) ראה לקו"ת תצא לה, סע"ג ואילך. מאמרי אדמו"ר

האמצעי תצא ע' תפה ואילך. אוה"ת תצא ח"ה ע' ב'נד. סה"מ

תרנ"ז ע' רנד. תרס"ט ע' קח ואילך. סה"מ עת"ר ע' כו ואילך.

וש"נ.

שהנשמה היא בבחי' קיום, שאין בה הפסדות ח"ו, שג"ז האדם מרגיש בעצמו שהנשמה אין בה הפסדו, אדרבה, מתגלה ומתחזקת ביותר מזמן לזמן (ע"י זיכור ותיקון הכלים והסרת החומרי' כו'), וכמו¹⁴⁶ ימים ידברו ורוב שנים כו'¹⁴⁷. הרי שזה היפוך מהגוף שנחלש ונפסד מזמן לזמן, וכמ"ש הבחיי¹⁴⁸, שמשעה שנולד מתחיל בו ההפסדו, ומצד הנשמה, אדרבה, ימים ידברו כו', וזקני ת"ח כ"ז שמזקיני' דעתם מיושבת עליהם¹⁴⁹, וכמא'¹⁵⁰ סבא דעתוהי סתים כו', שכח שכלו מתחזק ביותר, שבא בשכלו על עניני' נעלים ועמוקי' שלא בא עליהם מקודם, ובכל ענין בעומק ופנימיות שבו כו'. וע"כ, הרוחני' נק' חיים, והחומרי' נק' מות כו'. ורע הוא עוד גרוע מהמות¹⁵¹, דמות הוא ההפסדות גם בעת שהחיות בו, דבנמשל היינו גסות וישות החומרי' (שהוא הפסולת), גם כשאין בזה רע (והיא בחי' נוגה בעצם כו'). ורע הוא דבר איסור ר"ל, או תאוות היתר למלאות תאות נפשו, שהן ג"כ רע, כנודע¹⁵², שזהו עד"מ כמו הגשמי בהפרד ממנו החיות, שנרקב ונפסד ונעשה דבר מיאוס ושיקוף ממש כו', וכמ"ש כ"ז באורך בד"ה תקעו, עת"ר¹⁵³. שע"י אריכו' ההתבוננו' בזה, שמוכן היטב הענין גם בנה"ט, הרי ניטל מהנה"ט התענוג (בל"א דער גישמאק) מעניני' העולם, עד שנעשים הדברים נמאסים אצלו, ויהי' חפצו ורצונו באלקו', ויתענג בזה כו'. וז"ע¹³⁴ הקרבנו'¹⁵⁴, שהי' העיקר הקרבת החלב ודם, דחלב הו"ע התענוג, והיינו שהתענוג הגשמי נהפך לעונג אלקי כו'.

רכד

ועי"ז נעשה אתהפכא חשול"נ¹⁵⁵, והיינו, שחשך הגשמי של עוה"ז, מעשה שמים וארץ, שנראים ליש ודבר גשמי, יתהפך לנהורא, להיות בו גילוי אוא"ס, להיות היש בטל אליו ית', ונגלה כבוד ה'⁴³ למטה כמו שהוא למע'. והיינו, שע"י דטעים מרירו למתקא, שהיא מלמטלמ"ע, להפוך לבו מתאוות עוה"ז, ולדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו', יאיר אור ה' מלמעלמ"ט, במקום החשך של עוה"ז, להאיר חלקו בעולם, שלא יהי' העולם מעלים על אור ה' וקדושתו, ויהי' גילוי אור כו'. וזהו ההמשכה דתו', וכנודע¹⁵⁶ דתו' היא מלמעלמ"ט, להיות המשכת האור למטה כמו שהוא למע' כו'.

וז"ע¹⁵⁷ ויצוק שמן על ראשה¹⁷, להיות גילוי בחי' ח"ע ממש למטה, שהוא בחי' תומ"צ שמלובשי' למטה בדברי' גשמי', המחליף פרה בחמור¹⁵⁸, כשר פסול כו', עכ"ז¹⁵⁹ יהי' בהם גילוי בחי' ח"ע ממש כמו שהוא למע', וכמארז"ל¹⁶⁰ מה להלן באימה ויראה אף כאן כו', פי', מה להלן בשעת מ"ת על ה"ס, שהי' באימה ויראה, בבחי' ביטול אמיתי, שאז הי' בחי' גילוי בתכלית, ששמעו מפי עצמו' המאציל אנכי ה' אלקיך כו'¹⁶¹, אף כאן, היינו,

(146) ראה סה"מ עת"ר שם. וש"נ.

(147) איוב לב, ז.

(148) ראה בחיי בראשית א, כח. וראה לעיל פנ"ג (ע' קכה).

וש"נ.

(149) ראה קנים בסופה. שבת קנב, א.

(150) זח"ג (אד"ר) קכח, ב.

(151) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' צ. מאמרי

אדמו"ר האמצעי ואתחנן ע' קסא ואילך. סה"מ עת"ר שם.

וש"נ.

(152) ראה תניא פ"ז.

(153) סה"מ עת"ר ע' כז ואילך.

(154) ראה לקו"ת שה"ש יב, ב. לעיל ספס"ב (ע' קנד). לקמן

פרי"ח (ס"ע ותמ ואילך).

(155) = חשוכא לנהורא.

(156) ראה ביאורי הזהר להצ"ח ח"ב תתקכא. ובכ"מ.

(157) בהבא לקמן – ראה תו"א שבהערה 132.

(158) משנה ב"מ ק, א.

(159) עכ"ז: אוצ"ל: ועכ"ז.

(160) ברכות כב, א.

(161) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

גם כמו שהתו' מלובשת למטה בדברי' גשמי', יהי' ע"י¹⁶² גילוי ח"ע ממש כמו שהי' אז כו'. וז"ע¹⁶³ פותח את ידיך¹⁶⁴, א"ת ידיך אלא יודיך¹⁶⁵, והן ב' יודיין דהוי' ואד', בחי' ח"ע וח"ת כו', והפתחה דיודיך¹⁶⁶ הוא, שיהי' גילוי בחי' י' דהוי' ביו"ד דאד', דשרש ההמשכה ע"ז הוא מבחי' עצמו' אוא"ס כו', וזהו ומשביע לכל חי רצון¹⁶⁴, דהיינו ההמשכה שבבחי' בל"ג, וכמ"ש במג"ד¹⁶⁷ אות יו"ד.

וזהו שאחר כל העובדות שלו בבית לבן, כתי"ו ויקח אבן וירימה מצבה, שזהו כללו' בחי' ההעלאו' וההמשכו' שלו להיות גילוי בחי' אוא"ס למטה כו', וכל הגילוי' האלו זהו ע"י הכלים דאצי', שהן כלים לאוא"ס, שע"י יהי' גילוי אור כו'. והי"ז היפך פעולת לבן, שעשה גל, שכוונתו הי' להעלים ולהסתיר כו', והיינו שאחז עצמו בהלבושין המעלימי', כנ"ל¹⁶⁸ בשם הש"ך עה"ת¹⁶⁹, ורצה להעלים ביותר כו'. אבל יעקב עשה מצבה (ונכלל בזה גם ענין הצקת השמן כו', וכמ"ש קודם¹⁷⁰ אשר משחת שם מצבה כו'), היינו שהמשיך בחי' הגילוי בכללו' בחי' המל', והיינו שלא ע"פ ס' השתל' דע"ס, שהאור מתצמצם ממדרי' למדרי', ולמטה אינו מאיר גילוי אור, והיינו מפני שכללו' האור הוא אור מצומצם כו', ולגבי אור זה יכולי' הלבושי' להעלי' כו', והוא המשיך מבחי' פנימי' ועצמו' א"ס, שגם ההמשכה בע"ס דאצי' תהי' ההמשכה שלא כפי ס' ההשתל' כו' (ע"ה שזהו במדה ושיעור כו'), והוא ההמשכה כפי היח"ע דמ"ת¹⁷¹ כו', שיהי' הגילוי בבחי' המל' גם במדרי' התחתוני', ועי"ז יהי' גילוי בחי' מהות אלקו' ממש למטה כו'.

קיצור. וההעלאה לזה, ויקח מאבני המקום, אותיות דבר ה', מקור היש, וישם מראשותיו, שהעלם לבחי' חכ', ביטול אמיתי, ואח"כ וישם אותה מצבה ויצוק שמן. ובעבודה הוא אותיות התפלה המתבררים מנה"ט, והוא דמהפך מרירא, שהן התאוות, למיתקא, ע"י ההתבוננות בהחיות האלקי שבהם, ובאופן התלבשות החיות, וביותר בענין ראה נתתי לפניך החיים והטוב, שזהו הרוחני והאלקות, והמות הוא הדבר הגשמי בעצם, והרע היא התאוה, שע"י ניטל מהנה"כ התענוג שלו, וירצה באלקות. ועי"ז יהי' חשוכא לנהורא, דבחשך דעוה"ז יהי' גילוי אור, ע"י אותיות התורה. וזהו ויצוק שמן. וזהו פותח את ידיך, יודיך, יו"ד דש' הוי' ביו"ד דש' אד'. וז"ע וירימה מצבה, העלאה והמשכה.

רכה

קטז) והנה מכל הנ"ל מובן¹⁷², דמה שהכלים נק' ספי' ובהירות, זהו בבחי' פנימי' הכלים, שמגלים את האור כמו שהוא כו'. דהנה, בחי' חיצוני' הכלים, הגם שמגלים את האור, וכמשנת"ל פק"ה¹⁷³ דכל ענין הכלים הוא לגלות, דעש"ז נק' גופין כו'⁹¹, ולא

(168) פק"ח (ע' רפד).

(169) שפתי כהן עה"ת לר' מרדכי כהן מצפת (וינציאה, שס"ה) – ויצא לא, מז.

(170) ויצא שם, יג.

(171) = היחוד עליון דמתן תורה.

(172) כאן מסיים פירוש הג' בספירות (מלשון „אבן ספיר“), שהתחיל בפק"ד ואילך (ע' רסט ואילך).

(173) ע' רעא ואילך.

(162) = על ידה (ע"י התורה).

(163) ראה אוה"ת (יהל אור) תהלים ע' תרפט ואילך.

(164) תהלים קמה, טז.

(165) ראה תקו"ז בהקדמה (ז, ב). לקו"ת דרושים לר"ה סד,

א.

(166) ראה תקו"ז שם. לקו"ת מטות פה, ד. דרושים לר"ה

שם. מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' קמג ואילך.

(167) = במגן דוד [להרדב"ז] – הובא באוה"ת (יהל אור)

שם.

כמו הלבושי' שענינם הוא להסתיר, משא"כ הכלים ענינם הוא לגלות כו', מ"מ, הרי אופן הגילוי הוא שע"י שמסתירים על עצמו' ופנימי' האור כו'. וכמשנת"ל פרק הנ"ל¹⁷³ בענין אות' הדבור, שמעלימי' על עצם האור, ועי"ז הם מגלים, וכמו"כ הוא בבחי' הכלים כו'. וזהו שע"י הכלים דע"ס הרי המשכת האור בס' והדרגה דהשתל', שמתמעט האור כו'. אך זהו בבחי' חיצוני' הכלים, משא"כ בחי' פנימי' הכלים, באמת מגלים את האור כמו שהוא כו', וכמו ההמשכה דתו', שמהוע"צ¹⁷⁴ האור נמשך בכל המדרי', עד גם בחי' המל', ולמטה בבי"ע, שזהו מה שהמשיך יעקב בחי' המשכת העצמו', ושלא יהי' ע"ז שום העלם והסתר כלל כו', כנ"ל, דהמשכה זו הוא בבחי' הפנימי' דע"ס דוקא, וכמשנת"ל פק"ד¹⁷⁵ בענין קו האמצעי, ובחי' יחוד פנימי דאו"א כו', והוא ע"י בחי' פנימי' הכלים דוקא, שאינם בבחי' מהות אחר מהאור (שזהו מה שיש דוגמא בהכלי שהיא כמו האור¹⁷⁶, דמשו"ז היא כלי לקבל את האור כו', שהרי אור וכלים הם רחוקי' ומובדלי' זמ"ז, ואיך האור מתלבש בהכלים כו', אלא שזהו מפני שיש בכלים שהן בדוגמת האור כו', וכמו בהירות חומר העין, שבזה הוא כלי לאור הראי'¹⁷⁷, וכמו בזכוכית, הבהירות שבה הוא דוגמת האור, שע"י"ז היא מקבלת את אור השמש כו', וכמו"כ בכלים יש מה שהיא בדוגמת האור, שזהו בחי' פנימי' הכלי כו', וכמ"ש במ"א¹⁷⁸), ומתאחדת ממש עם האור, היינו עם בחי' עצם האור שלמע' מבחי' הארת האור (המתלבש בחיצוני' הכלים כו'), ומגלים ממש את האור כו'. וע"כ כל התהוות יש מאין הוא מבחי' חיצוני' הכלים, וכמו התהוות המלאכי', דהתהוותם הוא להיות בבחי' יש נברא¹⁷⁹, כמ"ש במ"א¹⁸⁰, ה"ז מבחי' חיצוני' הכלים, כנודע¹⁸¹, אבל מבחי' פנימי' הכלים לא יהי' התהוות יש מאין, מפני שמאיר בחי' עצם האור, כ"א מבחי' פנימי' הכלים נתהוו נשמו' שהן אלקו'¹⁷⁹, כנודע¹⁸¹. והיינו, דההמשכה וההתהוות שמבחי' פנימי' הכלים הוא שעצם האור נמשך ומתגלה, מפני שאינם מסתירים על האור כו'. וע"כ, זה שהכלים נק' ספי', מל' אבן ספיר, בבחי' ספירו' ובהירות, שמגלים את האור, זהו דוקא בבחי' פנימי' הכלים כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש פדה בשלום נפשי, דכל העוסק בתו' ובגמ"ח ומתפלל עם הצבור כאלו פדאני כו'. דהנה, ענין הפדי' שייך בבחי' מל', ובמדרי' אחרונות שבה, שבאים בבחי' התלבשו' בלבושי' דבי"ע, ומתעלם ומסתתר ביותר, וכמשנת"ל פק"ח¹⁸², וע"כ צ"ל הפדי', להסיר ההעלמו' וההסתרים, ולהיות קימה בבחי' המל', וכמשנת"ל באורך¹⁸³. והנה ידוע¹⁸⁴ שיש אופני¹⁸⁵ בירורים, בדרך מלחמה ובדרך מנוחה, דהבירור דתפלה הוא בדרך מלחמה, דשעת צלותא שעת קרבא¹⁸⁶, וכמשנת"ל¹⁸⁷ בענין דטעים

(174) = שמהות ועצמות.

(175) ע' רחצ ואילך.

(176) ראה לקמן פקב"א (ט"ע שיז ואילך).

(177) כנ"ל ספ"ב (ע' ה ואילך).

(178) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' ראה ע' תנו

ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' רפט ואילך. סה"מ תרס"ב ע' רנח.

(179) מקומות שבהערה 49.

(180) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' תנט. אוה"ת

שם ס"ע רצא ואילך.

(181) ראה עץ חיים שער כח (שער העיבורים) פ"א. שער מ

(שער פנימיות וחיצוניות) דרוש י. פרי עץ חיים הקדמה לשער

השבת פ"ה. שער השבת פ". לקו"ת פ' ראה כו, סע"ג ואילך.

מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ע' תנו ואילך.

(182) ע' רפב.

(183) פק"ט ואילך (ע' רפד ואילך).

(184) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קעג ואילך. וש"נ.

(185) אופני': אוצ"ל: ב' אופני.

(186) זהר – הובא בלקו"ת בלק עב, א. ר"פ תצא (לד, ג.

לה, ג). וראה רע"מ בזח"ג רמג, א.

(187) פקט"ו (ע' שב ואילך).

רבו

טעמא מרירו למתקא, שכ"ז הוא בדרך מלחמה כו', משא"כ הבירור דתו' הוא בדרך מנוחה, שע"י המשכת האור והגילוי נעשה הבירור בדרך ממילא כו'. וזהו כל העוסק בתו' ובגמ"ח, שהן המשכות מלמעלמ"ט, שע"ז נעשה הפדי' בשלום כו', וכן המתפלל עם הצבור, דתפלת רבים ממשיך גילוי בחי' עצמו' אוא"ס, וכמארז"ל¹⁸⁸ דצבור בכל השנה הוא כמו יחיד בעשי"ת, דממשיכי' בחי' עצמו' אוא"ס, שע"ז נעשה ג"כ הבירור בדרך ממילא כו'. וזהו פדה בשלום נפשי, שאמר דוד זה על בחינתו, בחי' מל', שצריכה פדי', אמנם הפדי' היא בשלום, והיינו ע"י שברבים היו עמדי, שרבים התפללו עבורו¹⁸⁹, וגם, שהוא עצמו כמו רבים נחשב¹⁹⁰, מפני שהי' נשמה כללי¹⁹¹, וע"כ הי' תפלתו כמו תפלת רבים כו'. וזהו פדה בשלום נפשי, נפש דוד¹⁹², ע"י תו' וגמ"ח, שהן המשכו' מלמעלמ"ט, ובפרט פנימי' התו', שהיא ההמשכה מבחי' פנימי' ועצמו' א"ס כו', וע"י תפלת רבים, שתפלתו בעצמו הוא כמו תפלת רבים, וע"ז הוא הפדי' בשלום כו'.

קיצור. וז"ע ספירות ל' בהירות, והוא בחי' פנימיות הכלים, דחיצוניות הכלים הגילוי ע"י העלם, ולכן הן מקור העולמות והמלאכים, ופנימיות הכלי היא כדוגמת האור, ומתאחד עם האור, ולכן הן מקור הנשמות, והן בחי' ספירות ובהירות, שמגלים את האור. ובזה יובן מ"ש פדה בשלום נפשי, פדי' במל', וע"י התורה הפדי' והבירור בשלום.



(188) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א: „דרשו ה' בהמצאו, הא ביחיד הא בצבור, ויחיד אימת .. אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים". ובאוה"ת (יהל אור) עה"פ פדה בשלום (ע' רד. ע' רח): „הרי הצבור ממשיכים בכל יום מבחי' המאיר בעשי"ת".

(189) ראה ד"ה פדה בשלום לאדמו"ר האמצעי פי"ב (שערי תשובה ח"א נו, ד). וראה גם סה"מ תר"ס ע' שפ.

(190) ראה ד"ה פדה בשלום הנ"ל פי"א (שערי תשובה שם נו, ד).

(188) ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א: „דרשו ה' בהמצאו, הא ביחיד הא בצבור, ויחיד אימת .. אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים". ובאוה"ת (יהל אור) עה"פ פדה בשלום (ע' רד. ע' רח): „הרי הצבור ממשיכים בכל יום מבחי' המאיר בעשי"ת".

(189) ראה פרש"י תהלים עה"פ (הובא באוה"ת (יהל אור) שם): בשביל הרבים שהיו בעזרתי להתפלל עלי.

בס"ד. ש"פ מקץ, שבת חנוכה, תנר"ג

מאי: חנוכה, דת"ר בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון, דכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ומצאו פך א' של שמן חתום בחותמו של כה"ג, ולא הי' בו כדי להדליק אלא יום א', ונעשה נס והדליקו בו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעוהו יו"ט בהלל והודאה.² ופרש"י מאי חנוכה, על איזה נס קבעוהו. וצ"ל דלפ"ז הי' צ"ל נק' חג הנרות, שזה הי' עיקר הנס שע"ז קבעוהו, ומפני מה נק' חנוכה. גם צ"ל מהו"ע שהדליקו בו שמונה ימים, למה במספר הזה דוקא. גם צ"ל³ מפני מה עשו לעיקר את נס הנרות, ולא נס הנצחון, וידוע דהנצחון הי' בכ"ד כסלו,⁴ ונס הנרות הי' בכ"ה, וקבעו את היו"ט בנס הנרות דוקא. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵ דש' ספי' הוא מל' אבן ספיר, והוא ספי' ובהירות, שמגלה את האור בלי הסתר, ונת'⁶ דהיינו בכלים דאצי' בבחי' פנימי' הכלים, דחיצוני' הכלים, הגם שמגלים, ה"ז ע"י שמסתירים כו', ופנימי' הכלי הוא מה שהכלי היא בדוגמא אל האור, ומגלה את האור כו'.

ק"ז) והנה הפרד"ס שעה"כ ערך אבן הספיר כ' בש' התיקוני'⁸, שהמל' נק' כן, כאשר היא דומה לחכ' שהוא הנק' ספיר, וכדפי'⁹ בשער הגוונים¹⁰ פ"ב¹¹. וכ"ה במאו"א אות א' סעי' ה'¹², אבן ספיר, מל', ע"ש קבלתה מאבא עילאה הנק' ספיר כו' עכ"ל. ובשער הגוונים פ"ב¹³ כ', דגוון החכ' הוא גוון הספיר, שהוא פתיחת כל הגוונים מאין גוון לגוון, וממנו יתחלקו לגוונים כו', וכן החכ' מקור כל הפעולות, ע"י השפעתה בבנינה¹¹, וכמ"ש¹⁴ כולם בחכ' עשית, דחכ' היא מקור הכל, וזהו כולם בחכ' ועשית בבנינה¹⁵, דבנינה ציירא ציורים כו'¹⁶. ושם¹⁷ פ"ה ביאר, שהחכ' אין בה גוון, וכמ"ש בשם הת"ז¹⁸, דיו"ד דש' הוי' לא תפיס בי' גוון כלל, הה"ד¹⁹ אני ה' לא שניתי, לא ישתנה בשום גוון כלל כו', אבל הוא האור שע"י יתגלו הגוונים, והוא משל אל העששיות העשוי' גוונים גוונים, ובעוד שלא יאיר האור בה, הגוונים מתעלמי' ולא נראים, אבל בהאיר אור בה, אז יתראו הגוונים כו'¹¹. וא"כ, מ"ש בפ"ב²⁰ שממנה יתחלקו הגוונים, אין הכוונה

רכז

- | | |
|---|---|
| (1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה והי' עקב תרל"ד | (10) שער י. |
| (סה"מ תרל"ד ע' רצא ואילך). מאמר דש"פ קרח תר"ם (סה"מ | (11) עכ"ל הפרדס. |
| תר"ם ח"א ע' רכה ואילך) – כנסמן לקמן בהערות. | (12) ה': אוצ"ל: ד'. |
| (2) שבת כא, ב. | (13) הנ"ל. |
| (3) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' נו. שרעי | (14) תהלים קד, כד |
| אורה שער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ג (כב, א). סהמ"צ | (15) זח"ג מג, א. |
| להצ"צ מצות נ"ח (עא, א). | (16) ראה זח"א ב, א. סה"מ תרנ"ב ע' מז ואילך. עת"ר ע' נא. וש"נ. |
| (4) מאירי שבת שם. מקומות שצויינו בהערה הקודמת. | (17) בשער הגוונים. |
| (5) פק"ד ואילך (ע' רסט ואילך). | (18) תקו"ז בהקדמה (י, א). |
| (6) פקט"ז (ס"ע דש ואילך). | (19) מלאכי ג, ו. |
| (7) – שער ערכי הכינוים (שער כג פרק א). | (20) מ"ש בפ"ב: – מה שכתב [הפרדס] ב[שער הגוונים] פרק |
| (8) תקו"ז בהקדמה (י, א). | |
| (9) וכדפירשנו. | ב. |

שהגוונים הן מעצמה ומהותה, והיינו שגם היא בחי' גוון, וע"כ היא פתיחת ומקור כל הגוונים כו', וה"ז כמו כלל ופרט, שאין בכלל אלא מה שבפרט²¹, שהכלל כולל כל הפרטי, רק שהן בו בהעלם ואינם ניכרים, אבל מ"מ ה"ה נמצאים בו בהעלם, וע"כ ממנו נמשכי' ומתגלי' כל הפרטי, כמו"כ נא' בענין החכ', דלפי שהיא בעצמה בבחי' גוון, וכוללת כולם, ע"כ היא פתיחת כל הגוונים כו', אין הדבר כן, כי א"ז שהגוונים נמשכי' ומתגלי' ממנה, רק שעל ידה יתראו כל הגוונים, ע"י האור שלה, וא"כ אדרבה, לפי שהיא בעצם פשוט מכל גוון ומובדל מהם, ע"כ יתראו כל הגוונים ע"י. וכמו²² שכל הציורים מציירי' על גוון לבן דוקא, שעליו דוקא ניכרים כל הגוונים, והיינו לפי שהוא פשוט מכל הגוונים²³, ע"כ כל הגוונים והציורים ניכרים עליו דוקא כו', דכל הגוונים, כמו אדום וירוק, יש להם קירוב הערך זל"ז, דעומק ירוק נוטה לאדמומית, ועומק אדום נוטה לשחרות, ע"כ אינו ניכר בהם הגוונים כ"כ, כ"א בגוון לבן, להיותו מובדל בערך, ניכרים בו כל הגוונים כו', כן החכ' מובדלת היא מכל הספי', שהיא בבחי' אור פשוט, וע"כ על ידה דוקא נראים כל הגוונים כמו שהן בעצם מהותם. דמה שהוא בעצמו בבחי' גוון, הרי כשמאיר במדרי' אחרת, בהכרח שיש תערובות גוונו (ר"ל גוון של המדרי' המאירה) באותה המדרי', ואינה נראית כמו שהיא באמת (וכמו שהשכל מראה את המדה לא בגוונה האמיתי כמו שהיא בעצם, שהיא למעלה מהשכל כו'), אבל מה שפשוט מכל גוון, ה"ה מראה אמיתית כל הגוונים כו'.

וכ"ה בעבודה, דהעיקר ויסוד כל דבר היא נקודת ההתקשרו' בכל לבו ונפשו לה' בתפלה, ולא רק מה שחפץ בקירוב ודביקו' באלקו' מצד הטוב והעילוי באלקו', כ"א בבחי' התקשרו' וביטול עצמי בעצם נקודת לבו ונפשו שמתקשר בעצם אלקו' כו' (דבד"כ הוא הביטול דכח החכ' שבנפש שלמע' מטו"ד), והעבודה דכל היום בעסק התו' וההתעסקו' בהשגת אלקו', וקיום המצות בוע"ט, כמו במצות צדקה וגמ"ח וכה"ג, וכן לסור מהרע וגם לשנוא את הרע כו', הכל הוא הסתעפות מהנקודה הנ"ל, שהיא היסוד שעליו נבנה כל הבנין דקדושה כו', ועי"ז היא עשיית כל דבר כפי אמית' מהותם באמת. דהנה, כאשר קיום המצות מסתעף מן ההתבוננו' והשגה אלקי' והתעוררו' אהוי"ר, הרי בהכרח יש תעורבו' המבוקש מההשגה בקיום המצות, דהיינו שע"ז יהי' נדבק באלקו' וימשיך גילוי אלקו' כו', וע"ה שג"ז הוא אמת, וכמ"ש בסש"ב²⁴ והמקיימן באמת הוא האוהב את ה' וחפץ לדבקה בו באמת כו', מ"מ, א"ז עדיין אמית' קיום המצות כמו שהן מצ"ע מהותם, שהוא רק לקיים רצה"ע כו' (ולבד זאת שיוכל להיות בזה טעות ח"ו כשהולכים אחר הטעם, וכמ"ש²⁵ הלא שמוע כו', הנה גם האמת בזה א"ז עדיין האמת של המצות כמו שהן מצ"ע כו'). ורק כאשר העבודה בידיעת והשגת אלקו' וקיום המצות בסו"מ וע"ט הוא מצד נקודת ההתקשרו' לה' לבד, אזי נעשי' כל הדברי' באמיתתן כמו שהן בעצם. ובאמת, לגבי

רכח

21) פסחים ו, ב. ובכ"מ.

22) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ד שבהערה 1. וראה סה"מ תרמ"ד ע' שכג ואילך. תרנ"ב ועת"ר שבהערה 16. לקמן ח"ב ע' ואקטז.

23) ראה לקו"ת אחרי כח, ג ואילך.

24) פ"ד ת, א).

25) שמואל"א טו, כב (ושם: הנה). וראה מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' קטו. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' א ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רנד. ובכ"מ.

נקודת הלב, שוה היא ההשגה האלקי עם מצות הצדקה ושנאת הרע כו', כי הוא רק שיהי' כל לבבו אחר ה', ואין בתנועה זו לא חכ' ולא מעשה כו', והיא יסוד ומקור כולם להיות נעשים כולם כפי אמיתי' מהותם מצד עצמן כו'. ולמע' זהו בחי' החכ', שמובדלת בערך, שאין בה גוון כלל בעצם, ועל ידה מתראים כל הגוונים' כמו שהן באמיתי' מהותן כו'.

ומ"מ צ"ל שיהי' לזה איזה שייכות אל הגווני', שלא יתבטלו הגווני' במציאותם בהאיר בהם הגוון הפשוט כו'. וי"ל שזה מ"ש²⁶ מאין גוון לגוון, והיינו שא"ז כמו פשיטו' העצמו' דא"ס שאינו בערך הגוונים כלל, משא"כ בחי' החכ', ע"ה פשוט, מ"מ יש לה שייכות אל הספי' כו'. ועמ"ש²⁷ בשער ס' האצי' פ"ד בענין החכ' שהיא בבחי' יש מאין לגבי הכתר כו',²⁸ דאין הכוונה ביש ישות המושג כו', אמנם הכוונה במלת יש, בהבדל אשר בין האין והיש, לא ישות גמור, אלא כשולל האין, לא מחייב היש כלל¹¹ (ושם²⁹, דהיינו בבחינתה אל הבינה כו', ועמ"ש מזה בדרוש וככה, רל"ז³⁰). וכמו"כ י"ל ענין מאין גוון לגוון, היינו רק לשלול העדר הגוון לגמרי, אבל לא שהוא בבחי' גוון כו'. ועמ"ש²⁷ בשער אבי"ע פ"ט בענין רשימה חקיקה כו', דרשימה אין בו תפיסא עדיין, כ"א ההבדל אשר בין אינו לישנו, ר"ל כהבדל שבין אין הגמור ליש, דוקא תחלת הישות כו', וזהו בבחי' האותי' כמו שהן באצי' בכלל, ובחכ' בפרט, וכמ"ש בלק"ת בהוספות ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ה³¹ (ובמ"א³² אי' דרשימה בא"א³³), ולפי שענין הרשימו הוא בבחי' הכלים, כ' בין אין הגמור ליש, תחלת הישות. ובשער ס' האצי' כ' כשולל האין, לא מחייב היש כלל, והיינו בבחי' האור כו', ולפ"ז הוא באור החכ' השייך להשתל' כו'. וי"ל ג"כ דבחי' החכ' שאין לה גוון כלל הוא בחי' העליונה דחכ', שהוא בחי' האין דכתר ממש, רק שנמצא בין הנאצלי' (וכ"מ בפלח הרמון סוף שער הגווני', דהכוונה היא על בחי' העליונה שבחכ'), וע"ה שהיא מובדל בערך מהנאצלי', מ"מ, להיותה נמצא בין הנאצלי', יש לזה שייכות אל הנאצלי', וע"י יתראו כל הגוונים כמו שהן באמיתי' מהותם כו'. וכמשנת"ל בעבודה בבחי' נקודת ההתקשרות בה', שזהו בחי' פנימי' חכ', וזהו יסוד העבודה דכל היום בעסק התו' ובקיום המצות בסו"מ וע"ט, להיות כפי אמיתי' מהותן מצ"ע כו'. וכמ"ש במ"א³⁴ בענין פנימי' אבא פנימי' עתיק³⁵, דע"ה שזהו בחי' פנימי' עתיק ממש, מ"מ, להיות שזהו פנימי' אבא, שייך בזה המשכה כו'.

קיצור. בפרדס ובמא"א אי' אבן ספיר מל' כשמקבלת מחכ'. ובשער הגוונים כ' דחכ' היא פתיחת כל הגוונים, והוא מפני פשיטותה בלי גוון, ה"ה מראה כל הגוונים. וכן בעבודה, יסוד כל דבר הוא נקודת ההתקשרות וביטול העצמי. ומ"מ צ"ל דחכ' יש לה

26 בפרדס שער הגוונים פ"ב שבהתחלת הפרק.

27 ונח"ש: - ועיין מה שכתוב [בפרדס].

28 כ': אולי מיותר.

29 בפרדס שער סדר האצילות: ואפי' מלת יש לא שייך בחכמה בערך בחינתה אל הכתר אם לא בערך בחינתה אל הבינה.

30 ראה שם פכ"ה.

31 הוספות לויקרא נד, א.

32 ראה ד"ה להבין ענין רשימה חקיקה חציבה עשי

במאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' שפח ואילך. סה"מ תרס"ד ע' מח.

33 = באריך אנפין.

34 ראה ד"ה ולקחתם לכם תער"ב (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' כה ואילך). ועם הוספות כו' - סה"מ תרצ"א ע' פב ואילך. תרצ"ו ע' 9.

35 ראה לקו"ת נציבים מט, ד. וש"נ. סה"מ הש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

שייכות אל הגוונים, וז"ש מאין גוון לגוון, וכמו בין האין והיש, וכמו רשימה בכלים. וי"ל דהכוונה גם על הבחי' עליונה שבחכ', הואיל ונמצא בין הנמצלים.

קוח) וע"פ הנ"ל י"ל שמתאים עם מ"ש הבחי' ס"פ משפטים³⁶ בשם הרס"ג, דספיר היא אבן יקרה לבנה³⁷, וכ"כ הרד"ק³⁸ בשם גאון³⁷ שהוא קריסטאל*. והענין⁴¹ הוא, דהנה ידוע דגוון לבן הוא גוון עצמי, דבזה חלוק גוון לבן משארי הגוונים, שאינו דבר נוסף על עצמו/ הדבר כלל, ואינו כמו שאר הגווני' דצבע אדום וירוק וכה"ג, שכולם הם נוספים על עצמיותם, משא"כ גוון לבן אינו דבר נוסף על עצם הדבר, כ"א הוא הוא העצם כו'. וכמו כל דבר שהוא במראה אדום או ירוק, א"ז שהעצם הוא כך, כ"א הוא מאיזה סבה, היינו מצד איזה הרכבה, דמשו"ז נעשה במראה זו, וכמו זכוכית ירוקה או אדומה, הרי אין הזכוכי' בעצם היא במראה זו, רק שנצבעה כך, וכן האבן הירוק והאדום, אינו שבעצם הוא כן, שהרי אנו רואין אותו במראה אחרת, רק זהו שהמראה בא בו בהרכבה כו'. וכ"ה בעצם הצבע האדום או הירוק ג"כ אינו עצמי, כ"א מורכב מאיזה דבר כו', שע"י איזה סיבה נעשה בצבע ומראה זו כו'. משא"כ דבר הלבן הוא עצמי, שאינו מורכב בשום דבר. וכמו שבאמת אינו מצוי כלל מציאו' גוון שיהי' צבעו לבן ממש כמו הלבן בעצם, וגוונים הלבנים שנמצאין, והיינו צבע הלבן, אינם שוים כלל לעצם לבנוני' כמו שהוא בעצם, שהרי אנ"ר⁴² פשתן הלבן אין דוגמתו בצבע כלל שיהי' צבעו ג"כ לבן כמוהו כו' (ואפשר דבצבע לבן ג"כ הלבנוני' הוא עצמי, רק שיש בו תערובות מין גוון אחר שכא בו ע"י הצמיחה או ע"י האדמה, וכמו לבן אדמדם⁴³, שמעורב מראה אדום בהלבן, אבל הלבנוני' שבו הוא עצמי כו', כי הדוגמא מצבע הלבן למע' הוא מדת החסד, שהוא ענף החכ', ויש בזה התדמו' לאוא"ס ב"ה במה שהוא בחי' הגילוי, והגילוי הוא בבחי' בל"ג כו', דמדת הגבו' היא מחולקת במה שהיא בחי' העדר הגילוי ובחי' ההגבלה כו', וה"ז כמו דבר נוסף על העצם כו', אבל מדת החסד, עם היותה בחי' מדה לבד, ה"ה כמו העצם, שהיא בחי' הגילוי, והגילוי הוא כמו שהוא, דהיינו בבחי' בל"ג כו', וזהו שגם בצבע הלבן הלבנוני' היא עצמי כו', משא"כ שארי הגוונים, עצם הצבע והגוון הוא מורכב לא עצמי כו'). ולכן⁴⁴, בכל הגווני' יש בהם נטי' לכמה מיני מראות משונים, וכמו במראה האדום יש בו ריבוי מזיגו' והרכבו', וכן בירוק שיש בו כמה מיני מזיגות, וכמו שאמרנו⁴⁵ על ירקרק או אדמדם, ירוק שבירוקין או אדום שבאדומין כו', הרי שיש חילוקי' בירוק ואדום, והוא בהם הרכבה,

רכב

(* (דשם בפרד"ס פ"ב³⁹ בענין הלובן דכתר כ' ג"כ שזהו מצד בחינתו אל הספירות כו')⁴⁰.

41) בהבא לקמן – ראה סה"מ תר"ם שבהערה 1.
42) = אנו רואים.
43) תזריע יג, מב.
44) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תקנו. תו"ח בראשית לט, ג. עטרת ראש שעיר יוהכ"פ פ"ה. מאמרי אדמו"ר האמצעי סוכות ע' א'רלו.
45) תזריע שם, מט ובפרש"י.

36) משפטים כד, י.
37) ראה אוה"ת משפטים ע' א'רפו. חיי שרה קז, ב. ביאורי
38) בספר השרשים שלו ערך ספר.
39) בשער הגוונים שבהתחלת הפרק.
40) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק).
– ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

וכמו מראה הזהב הוא מראה הירוק ונוטה לאדום⁴⁶, וכמ"ש⁴⁷ וירק את חניכיו, וארז"ל⁴⁸ שהוריקן בזהב, ופרש"י כמו ואברותי בירקרק חרוץ⁴⁹, שהוא ל' ירוק ונוטה לאדום, וכן מראה חלמון ביצה שנוטה לאדום⁴⁶, ועומק ירוק יש בו אדמומיות, ועומק אדום יש בו שחרות, ובד"כ יש בהם ריבוי מיני הרכבות כו' (ומ"מ אינו פתוך⁵⁰, מפני שההרכבה היא מתולדה), והיינו מפני שבעצם הם מורכבים, ע"כ יש בהם הרכבה גם מגוונים ומראות אחרים כו'. משא"כ גוון לבן אין בו נטיות לגוון זולתו, רק שיש חילוקים במראה הלובן עצמו, וכמו עזה כשלג וכצמר לבן וסיד ההיכל כו'⁵¹, שזהו דרגות בעצם הלובן, אבל אין בו נטי' לגוון אחר, והיינו לפי שהוא גוון פשוט ועצמי כו'.

והנמשל³⁹ מזה יובן למע' בש' הוי', שנק' שם העצם⁵², שאינו נוסף על עצמותו כלל. והגם כי כל השמות אינם נוספים על עצמותו ח"ו, שה"ה עצמו' אלקו' כו', מ"מ, דוקא ש' הוי' נק' ש' העצם, מפני שאינו דומה לשאר השמות, שהרי גם קודם שנבה"ע ה' הוא ושמו לבד⁵³, שזהו ש' הוי'⁵⁴ שנק' שמו הגדול כו'⁵⁵, דענין הוא ושמו לבד היינו שהשם הוא כמו העצם, ואינו דבר נוסף על העצם כו'. והגם דשאר שמות ה' באמת ג"כ קודם שנבה"ע, שאינם מחודשי' ח"ו, מאחר שהן אלקו' (ובד"פ גם אצי' הוא מחודש ע"י הצמצום כו', וכמ"ש במ"א⁵⁶), אך הענין, דשאר השמות הן בכלים⁵⁷, שהכלים הן בבחי' מציאו' דבר, עם היותן אלקו' ממש כו', וע"כ אינם עצמי', היינו שאינם בבחי' גילוי מן העצם, מאחר שהן בבחי' מציאו' דבר כו', וממילא ה"ה בבחי' דבר נוסף על העצם כו', וגם בעצם מהותם אינם בבחי' פשיטו', מאחר שהן בבחי' מציאו' דבר כו' (והיינו שאינם עצמיים לגבי אוא"ס ב"ה, שאינם בבחי' גילוי מן העצם כו', וגם בעצמם אינם עצמי' ופשוטי' כו'). וכן בשרשם באוא"ס שלפה"צ, הן בחי' כח הגבול שבא"ס, והן אותי' הרשימו כו'⁵⁸, דע"ה שזהו בחי' א"ס ממש, מ"מ ה"ז נק' באין ערוך לגבי א"ס הבל"ג כו', וכמ"ש במ"א⁵⁹, ואינו בבחי' גילוי מן העצם, דע"ה שזהו בחי' עצמות א"ס ממש, ומ"מ אינו בבחי' גילוי מן העצם כו', וידוע⁶⁰ דע"י הצמצום נעשו אותי' הרשימו בבחי' מציאו' דבר, שזהו התגלו' שרש הכלים שנעשה ע"י הצמצום כו', ולפה"צ אינם בבחי' מציאו' כלל וכלל, ומ"מ אינם בבחי' עצמי' ופשיטו' כו'. משא"כ בחי' האור ה"ה בבחי' גילוי מן העצם כו'. וגם לפי המבו' בדרוש זה⁶¹ דבאורות יש ג"כ ע"ס, ובשרשן באוא"ס שלפה"צ הוא מה שאוא"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו'⁶², מ"מ, הרי נת"ל פט"ז⁶³ שא"ז בחי'

רל

ואילך. ע' תתמב ואילך. תשא ע' תתקצב ואילך. לקמן פרה"ע (ע' ותיו). ח"ב ע' ותתקפח. ע' ותתקצה. ח"ג ע' ואיתיד.

(55) ראה תו"א שמות ג, רע"א. אוה"ת שמות ע' יא.

(56) ראה סה"מ תרס"ח ע' קפ.

(57) ראה תו"א בא ס, א. לקו"ת בהר מג, ב.

(58) ראה לעיל פ"ט (ע' כ). וש"נ.

(59) ראה אוה"ת ענינים ע' רסב. לעיל פ"י (ע' כא ואילך).

(60) ראה לעיל פ"א (ע' כג). וש"נ.

(61) פי"ב ואילך (ע' כה ואילך).

(62) ראה לעיל פכ"ז (ע' נו ואילך).

(63) ע' לג ואילך.

(46) ראה רא"ש נדה יט, א. טושו"ע יו"ד ר"ס קפח. שו"ע

אדה"ש שם ס"ק ד.

(47) לך לך יד, יד.

(48) נדרים לב, א.

(49) תהלים סח, יד.

(50) = מעורב (ראה נגעים פ"א מ"ב. שבועות ו, א. רמב"ם

הל' טומאת צרעת פ"א ה"ד).

(51) נגעים שם מ"א. רמב"ם שם ה"ב.

(52) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם

בן ד'). מורה נבוכים ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פכ"ח.

(53) פרקי דר"א פ"ג.

(54) ראה תו"א בשלח סג, ב. אוה"ת יתרו ס"ע תתלה

כח הגבול כו', שהרי האורות הן בבחי' גילוי העולם, וה"ה בבחי' פשיטו' כו'. וז"ע דש' הוי' הוא ש' העצם, והוא בחי' האור (גם האורות דע"ס, וכ"ש האור העצמי כו'), שהוא בבחי' גילוי מן העצם, וכמו העצם שהוא אור פשוט עדיין, ואינו שייך בו גוון, כ"א גוון פשוט כמו גוון לבן כו'. דשארי שמות שהן בבחי' הכלים, ה"ה בבחי' גווני' כמו אדום וירוק כו', אבל ש' הוי' הוא⁶⁴ בחי' האור, הוא בבחי' גוון פשוט כו'.

וזהו שהחכ' נק' ספיר, שהוא גוון לבן, להיות דחכ' הוא בחי' האור שהוא בבחי' גילוי מן העצם ובבחי' אין, ה"ה בבחי' פשיטות, שאין בו שום גוון, כ"א בחי' גוון פשוט ועצמי כו'. וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה⁶⁵, דאוא"ס אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו, וזו היא מדרי' החכ' כו', והיינו דבחי' החכ', להיות שזהו בחי' האור הדבוק באוא"ס המאציל, ה"ה בבחי' אין ובבחי' ביטול דכולא קכל"ח⁶⁶, שז"ע אין זולתו כו', ע"כ אינו בבחי' גוון כלל, כ"א בבחי' גוון פשוט כו'.

קיצור. ויתאים למ"ש הבחיי, דספיר היא אבן לבנה, לובן הוא גוון עצמי בלתי מורכב, לכן אין בו בעצם נטי' לשום גוון, משא"כ בשארי גוונים. והדוגמא לזה, ש' הוי', שם העצם, דכל השמות אינן גילוי מן העצם, וגם אינן עצמים ופשוטים, וש' הוי' הוא האור, שהוא גילוי מן העצם, והוא עצמי ופשוט. וכן חכ' הוא בחי' האור, שהוא בחי' גילוי מן העצם, והיא בבחי' אין ופשיטות.

קיט וזהו ג"כ ענין ספיר ל' ספירות ובהירות. דהנה, האור הוא ג"כ בבחי' לבוש, וכמ"ש⁶⁷ עוטה אור כשלמה, ות"י דמתעטף נהורא איך⁶⁸ סדינא, ובמד"ר אי' שנתעטף בה הקב"ה כשלמה (כ"ה⁶⁹ בב"ר פ"ג⁷⁰ ובשמ"ר פ"נ⁷¹ אי' באו"א⁷²), והיינו, דלגבי העצמית הוא בחי' לבוש לבד, שהרי אינו עצמי, רק גילוי לבד, וכל גילוי הוא בחי' לבוש. וכנודע⁷³ דאור ושם ולבוש הכל א', שהכל הוא הארה כו', ובפרד"ס⁷⁴ בערך שם, דשם הוא לבוש כו', הרי האור הוא בחי' לבוש לגבי העצמית כו'. אמנם, הוא בחי' לבוש אור, שאינו מעלים ומסתיר כלל על העצמי. ולא כמו בחי' הכלים שהם מעלימים על עצם האור שמגלים כו', וגם בחי' פנימי' הכלים ה"ה בבחי' כלים עכ"פ, ואינו מאיר העצמי כמו שהוא כו', משא"כ בבחי' האור, שאין בזה העולם והסתר כלל, ומגלה עצם האור כמו שהוא כו'.

והענין הוא⁷⁵, כמ"ש⁷⁶ והי' ה' לי לאלקים, דקאי על לעתיד, שאז יהי' הוי' בבחי' אלקים, והיינו כמו שעכשיו גילוי ש' הוי' הוא ע"י ש' אלקים, כמו"כ יהי' לעתיד גילוי בבחי' ש' ה' דלעילא ע"י השם ה' דלתתא⁷⁷, וזהו שההוי' דעכשיו יהי' לעתיד כמו אלקים

רלא

64 הווא: אוצ"ל: שהוא.

65 מד, סע"ב ואילך.

66 = קמי' כלא חשיבי (ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב).

67 תהלים קד, ב.

68 T: אוצ"ל: היך.

69 = כן הוא (כשלמה).

70 פיסקא ד (ושם: מהיכן נבראת האורה, א"ל, מלמד

שנתעטף בה הקב"ה כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם

ועד סופו).

71 פיסקא א.

72 = באופן אחר (ושם: בשלמה).

73 ראה גם לקו"ת בהר מא, ג. סה"מ תרכ"ט ע' קלה.

74 תר"ל ע' סז ואילך. תרס"ח ס"ע פא ואילך.

75 שער כג (שער ערכי הכינויים) פכ"א.

76 ראה תו"א ויצא כא, ד. לקו"ת צו ת, ד. ד"ה ואכלתם

אכול, ד"ה תפלה לדוד וד"ה ויהי ביום השמיני – תשמ"ו.

77 ויצא כח, כא.

78 ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' סו. תרמ"ב ע' קית. תרנ"ד

דעכשיו, שבו וע"י יהי גילוי ש' ה' דלעילא כו'. אך אופן הגילוי יהי באופן אחר לגמרני, דעכשיו הגילוי הוא ע"י הסתר האור, וכמ"ש⁷⁸ שמש ומגן ה' אלקים, דכמו שמגן ונרתק השמש ה"ה מסתיר על אור עצם השמש כו', כמו"כ ש' אלקים, שהן בחי' הכלים בכלל, ה"ה מסתירים על האור, שאינו מאיר עצם האור כו', אבל כאשר יהי הגילוי ע"י ש' ה', יהי גילוי בחי' עצם האור שלא בבחי' הסתר כו'. ומה שתהי' ההמשכה ע"י ש' הוי⁷⁹, הוא שיהי' בבחי' או"פ, ויהי' בבחי' התלבשות והתגלות בעולמות כו', דש' הוי' דלעילא הוא בחי' סוכ"ע שבבחי' בל"ג, ואינו בא בבחי' התלבשות פנימי כו', ותכלית הכוונה הוא שיהי' בבחי' התלבשות דוקא כו' (והיינו בבחי' גילוי, שז"ע התלבשות, וכמ"ש בסש"ב פמ"ח⁸⁰ כי ההשפעה שהיא בבחי' גילוי בעולמות נק' בשם הלבשה כו', כי הם מלבישים ומשיגים ההשפעה שמקבלים כו'⁸¹. וגילוי זה הוא ע"י החכ', וכמ"ש בלק"ת ד"ה ואהבת פ"ב⁸² ובד"ה ויקח קרח פ"ב⁸³, דאוא"ס הסוכ"ע אינו מאיר בבחי' או"פ בשום כלי, כ"א בבחי' החכ' מאיר בבחי' או"פ, מפני שהחכ' הוא בחי' אין, וכנ"ל פקי"ח⁸⁴, וכ"ש שהוא כן בבחי' האור כו', ולהיות שהוא בבחי' מציאות אור עכ"פ, וכנ"ל שהוא בחי' לבוש, ע"כ שייך לומר שע"י מתגלה בחי' האור העצמי, דהיינו בחי' סוכ"ע כו'. ועמ"ש לקמן⁸⁵ בענין אור וכו'. ובפרט לפי המבו' בדרוש זה⁶¹ שהאור הוא ג"כ בבחי' ע"ס כו'). וכמו הרחיבי מקום אהלך⁸⁶, דגם בבחי' המל' יהי' הגילוי בבחי' מרחב העצמי דא"ס, וכמו פרוזת תשב ירושלים כו'⁸⁷, ומ"מ יהי' בבחי' התלבשו', שז"ע מקום אהלך דוקא כו'. וזהו ע"י שיהי' הגילוי ע"י ש' ה' דלתתא, שהוא בחי' או"פ, שעייז יבוא האור העצמי ג"כ בבחי' מדה ושיעור באופן שיהי' בבחי' התלבשו' כו' (וכמו בתו"מ עכשיו, שהן מבחי' עצמו א"ס, ומ"מ ה"ה בבחי' או"פ, בבחי' מדה ושיעור כו'. רק שבתו"מ עכשיו הוא בד"כ רק מה שתופס את העצם, ואינו בבחי' גילוי ממש כו'⁸⁸, וכמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ד⁸⁹, ועמשי"ל פ"ו⁹⁰, והיינו שבלימוד ההלכה ה"ה תופס במהות בחי' ח"ע, אבל אינו מאיר עדיין בבחי' גילוי ממש, רק הארה מזה בבחי' ידיעת פנימיות התורה כו', ומעין זה לנשמות בג"ע, שנהנין מזיו תורתן ועבודתן בבחי' השגה כו'⁹¹. ולעתיד יהי' בבחי' גילוי ממש כו'⁸⁸), אבל הגילוי יהי' בחי' עצם האור ממש כו', והיינו לפי שהגילוי יהי' ע"י ש' הוי', שהוא בחי' לבוש אור שמגלה את העצם כו'. וז"ע בחי' ספירו' ובהירות כו'. ונמצא דעיקר ש' ספירה ל' בהירות הוא בהאור כו'.

קיצור. וז"ע ספירות ובהירות, דהאור הוא בחי' לבוש לגבי העצם, והוא לבוש אור, וכמו שלעתיד יהי' הוי' אלקים, והיינו שיהי' הגילוי דש' הוי' דלעילא ע"י ש'

ע' קל. ובכ"מ.
 (78) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיה"א פ"ד. אוה"ת
 (יהל אור) עה"פ (ס"ע ש ואילך). ובכ"מ.
 (79) = ומה שתהי' ההמשכה [של עצם האור] ע"י ש' הוי' [דלתתא].
 (80) סז, סע"ב ואילך.
 (81) עכ"ל אדמו"ר הזקן בתניא שם.
 (82) ואתחנן יג, א.
 (83) נג, ב.
 (84) ע' שיב.
 (85) פש"י ואילך (ע' תרלא ואילך). ח"ב פשכ"ט ואילך (ע' ותרעה ואילך). ח"ג ע' ואשט ואילך.
 (86) ישע"י נד, ב.
 (87) זכרי' ב, ח.
 (88) ראה גם לקמן ח"ב ע' ואקמא. ד"ה תקעו תרצ"ד פ"ב (סה"מ תשי"א ע' 7).
 (89) ט, א.
 (90) פ' קפ (ע' ושסח ואילך).
 (91) ראה לעיל פקי"ג (ע' רצו).

הוי' דלתתא, ויהי' גילוי האור ובבחי' התלבשות פנימי גם בבחי' מל'. וכמו בתו"מ, עכשיו בהעלם, יהי' 92 לעתיד בגילוי. ולפ"ז ענין הבהירות הוא בהאור.

קכ) וענין הבהירות שבהאור הוא כב' דברים, הא', מה שהאור בעצם הוא אור בהיר, ולא כמו הכלים שהן בחי' העלם בעצם מהותן, וכמשנת"ל פ"ט 93, משא"כ האור הוא בבחי' גילוי בעצם, שהו"ע הבהירות כו'. גם ענין אור בהיר הוא בחי' עצם האור, לא כמו שהוא מאיר ע"י הכלים. והוא ההפרש בין ש' הוי' שנא' בהאבות לש' הוי' דמ"ת כו' 94, דגבי האבות נא' כ"פ הוי', ומ"מ כתיב 95 וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם, וידוע 96 דש' שדי הוא בחי' הגבול, והו"ע הכלים כו', והיינו, דמה שהאיר להאבות הוא האור והגילוי שע"י הכלים, שהן בחי' גווני האור, לא בבחי' פשיטו' כו', והוא בחי' הארת ש' הוי' המאיר ע"י ש' אלקים כו' 97 (ובכ"ד 98 מבו' שזהו הנמשך בב"ע, והוא בחי' יחוד ה' אלקים דברה"ע, דכתיב 99 בראשית ברא אלקים, והרי ההתהוות הוא מש' הוי', שהוא ל' מהווה כו' 100. אך כמו"כ י"ל באצי', שזהו בחי' האור המאיר ע"י הכלי, שהרי האבות הי' להם גילוי אצי', אלא שהי' במדרי' הנ"ל). אבל במ"ת 101 לכן אמור לבנ"י אני ה' 102, הוא ש' הוי' בעצם, בחי' האור כמו שהוא בעצם כו'*. ובד"פ הוא בחי' החכ' שלמע' מבחי' כלים עדיין, והוא בחי' גוון לבן הנ"ל, בחי' גוון עצמי ופשוט כו' (ועמ"ש בתו"א ד"ה משה ידבר 104, ומש"ש בענין ז' שמות כו', הן אורות המתלבשי' בכלים, כמש"ש בהביאור בהג"ה 105, ומשה הוא בבחי' עצם החכ' כו'), וז"ע אור בהיר כו'. ולפ"ז י"ל ענין הספירו' והבהירו' שבהאור הוא לגבי האור עצמו, שהוא בבחי' בהירו', היינו מה שמאיר בגילוי ממש בבחי' אור בהיר כמו שהוא בעצמותו כו'. והב', ענין הבהירות שבהאור שמגלה את האוא"ס שלמע' מאצי' 106, וכמו שמגלה המח' הנעלמו' וההפלאה דאוא"ס שנת"ל מפצ"ה עד פק"ד 107, שהגילוי הוא בבחי' בהירות כו', וגם כמשנת"ל 108 בענין והי' הוי' לי לאלקים כו' 76, שמגלה את הש' הוי' דלעילא כו'. וענין הבהירות של הכלים הוא רק שמגלים את האור כו'.

(* (וכמ"ש הפרד"ס 103 ש' העצם ר"ל עצם הספירות והוא העצמות המתלבש כו') 40.

בש"ה בהקדמה ד, ב ואילך). מורה נבוכים ח"א פס"א. טושו"ע או"ח סימן ה. ועוד.

(101 במ"ת: אוצ"ל: במ"ת כתיב.

(102 וארא שם, ו.

(103 שער יט (שער שם בן ד') פ"א.

(104 יתרו סז, ד ואילך.

(105 סח, ד.

(106 ראה גם אוה"ת תזריע ע' תקכח ואילך. סה"מ תרל"ב

ח"ב ס"ע תנו ואילך.

(107 ע' רמו ואילך.

(108 פקי"ט (ס"ע שיב ואילך).

(92 יהי': אוצ"ל: ויהי'.

(93 ס"ע כ ואילך.

(94 ראה אוה"ת וארא ע' קכו ואילך.

(95 וארא ו, ג.

(96 ראה אוה"ת שם ע' רי ואילך. ע' קצג. ע' רא.

(97 ראה אוה"ת שם ע' קמג ואילך.

(98 = ובכמה דרושים. או: ובכמה דוכתי (ראה אוה"ת שם

ע' קעא. סה"מ תרל"ח ע' ב ואילך. ועוד).

(99 בראשית א, א.

(100 פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא

שעיהו"א רפ"ד. וראה זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). גינת אגוז

(להר"י גיקטליא) חלק הראשון שער ההוי' (ד, א ואילך. הובא

ובאמת בענין הכלים יש ג"כ בהירות עצמן, ומה שמגלים את האור. דהנה, בסש"ב פ"ך וכ"א מבאר ענין יחו"ע, שהו"ע דבורו ומחשבתו ית' שמיוחדות עמו בתכלית היחוד כמו דבורו ומחשבתו של אדם בעודן בכח חכמתו כו', ומובן, שזהו היחוד בבחי' הכלים דאצי', שהן כדוגמת האותי' שמיוחדי' עם האור, דאיהו וגרמוהי חד כו'¹⁰⁹ (ועמשית"ל פ'¹¹⁰). והיחוד דאורות ה"ה למע' מהיחוד דכלים, דז"ש¹⁰⁹ איהו וחיוהי חד בפ"ע כו'¹¹¹. והוא ההפרש שבין תו' למצות¹¹², דאורי' וקוב"ה כו'¹¹³ ממש, והמצות נק' אברים, רמ"ח פקודין רמ"ח אבד"מ¹¹⁴, וכמ"ש בסש"ב פכ"ג¹¹⁵, דע"ה שהאברים מיוחדי' עם הנפש, מ"מ, אינו דומה ליחוד הכחות עם הנפש, שהן כחות נפשי' ומיוחדי' ממש כו'. והוא ההפרש בין אחד ליחיד כו', עמ"ש בתו"א ד"ה וארא הא'¹¹⁶. דכמו"כ הוא בהבירורי' למטה, דע"י המצות הוא שנעשים דברים התחתוני' כלים לאלקו', ע"ד כלים דאצי', וע"י התו' היחוד הוא בבחי' האורות כו'. וז"ע הבהירות דהכלים מצ"ע, שהו"ע היחוד שע"י המצות שמתייחדים באחד כו'. ומה שמגלים בהירו' האור, היינו בחי' פנימי' הכלים, שמגלים עצם האור, שהו"ע היחוד שע"י התו' כו'. ובהירות האור הוא בחי' עצם האור שלמע' מבחי' הכלים, וכנודע¹¹⁷ דבכלים יש ג' מדרי', פנימי אמצעי חיצון, שהן רת"ס¹¹⁸, ובהאור יש ד' מדרי', והוא האור שלמע' מהכלים, בחי' אצי' שבאצי' כו' (וי"ל שזהו מדרי' עליונה בתו' גופא, וכמו תורתו אומנתו¹¹⁹ וכה"ג), ומה שהאור מגלה בחי' ש' הוי' דלעילא. והענין הוא, כמבו' במ"א (בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו¹²⁰) בענין ואמת ה' לעולם¹²¹, דאמיתו' דש' ה' הוא ש' ה' דלעילא, והוא בחי' ד"ע¹²² כמו שהוא בבחי' עצמות אוא"ס שלמע' מאצי', שלמע' מבחי' ד"ע דאצי' כו', וז"ע הבהירות שהאור מגלה כו'.

ויע"פ הנ"ל יובן משארז"ל מאי חנוכה דכשנכנסו כו' וכשגברו כו'. דהנה¹²³, חנוכה הוא חנו כה¹²⁴, ונודע¹²⁵ דכה הוא בחי' כדמותנו, בחי' יחו"ת¹²⁶, וכמ"ש¹²⁷ נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, דצלמנו הוא בחי' צורה עצמי'¹²⁸, והיינו בחי' דעה עליונה, שהיא הדעה דבחי' עצמו' אוא"ס, והיא הדעה האמיתית כו', וכדמותנו הוא בחי' יחו"ת, שהעולם הוא במציאו' יש, רק שבטל לאלקו', שאין זה כפי האמת, דהרי באמת אין שום מציאו', דאני הוי' לא שנית¹²⁹, וכולא קמי' כל"ח כו', א"כ ה"ז רק דמיון לבד, ומ"מ הוא כדמותנו, לפי

רלג

118) = ראש תוך סוף.

119) ראה שבת יא, א.

120) ע' רצא ואילך.

121) תהלים קיז, ב.

122) = דעת עליון.

123) ראה אוה"ת ענינים ע' קכג.

124) ראה תקו"ז תיקון יג (כט, רע"א). שבלי הלקט סקפ"ט.

ר"ן שבת כא, ב. כל בו סמ"ד. טואו"ח סע"ר. אבודרהם סדר

הדלקת נר חנוכה. ועוד.

125) לקו"ת מטות פב, סע"א. ובכ"מ.

126) ראה אוה"ת מטות ס"ע ארנט ואילך.

127) בראשית א, כו.

128) ראה תו"ח תצוה שעד, ב. ויקהל תכא, ב. ד"ה

ולקחתם לכם תעריב (סה"מ תער"ב-תערע"ו ע' כב ואילך).

סה"מ תרצ"א ס"ע יט ואילך. וש"נ.

109) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

110) פ': קנה (ע' ושה ואילך).

111) ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה. לעיל פכ"ז (ע'

נו). לקמן פרק קנג ואילך (ע' ושא ואילך).

112) ראה קיצורים והערות לתניא ע' קד ואילך. סה"מ

תרל"ג ח"ב ע' שמג ואילך. תרנ"ג ע' רכד ואילך. סה"מ תרצ"ב

ס"ע קכא ואילך.

113) = כולא חד (ראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז

תיקון ו בתחילתו. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד).

114) = אברין דמלכא (ראה תקו"ז תיקון ל (עד, א)).

115) כה, א.

116) נה, ב ואילך.

117) ראה ביאורי זהר להצ"צ ח"א ע' סד. אוה"ת ענינים

ע' צו. לקמן ח"ג ע' ואשצב. ד"ה דודי לי ואני לו תשכ"ז

(סה"מ תשכ"ז ע' קצב).

שהוא בחי' ביטול עכ"פ כו'. וזשארז"ל¹²⁹ כל הנביאים נתנבאו בכה, בחי' כדמותנו, ומשה נתנבא בזה, בחי' גילוי, והיינו בחי' האור, שהוא בחי' גילוי בבחי' בהירות, שהביטול בזה הוא בבחי' כולא קכל"ח כו'. וענין חנו כה הוא שיהי' הגילוי גם בבחי' המל', וכמו הרחיבי מקום אהלך⁸⁶, שנת"ל, גם¹³⁰ בבחי' מל' יהי' גילוי אוא"ס, ויהיה הביטול דבחי' יחו"ע כו', ובזה הי' להם המנוחה מהמלחמה, שז"ע חנו כה כו'. דהנה¹³¹ דמלחמת היוונים הי' מלחמה רוחני¹³², שבקשו להשכיחם תורתך כו'¹³³, ולהגביר ח"ו החכמו' החיצוני, וכמא¹³⁴ כתבו לכם על קרן השור כו'. וזהו שטמאו כל השמנים כו'. וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום, שההתגברו' הי' בכח מס"נ דוקא, שעיי"ז המשיכו בחי' עצמו' אוא"ס שלמע' מס' השתל', בדקו ומצאו פך א' של שמן חתום בחותמו של כה"ג, בחי' א"א¹³⁵, והדליקו בו שמונה ימים, היינו ח' פעמים, וכנודע¹³⁶ דז' גרות הן ז"פ הוי', והן ש' הוי' דס' השתל', וח"פ הוי' הוא בחי' ש' הוי' דלעילא שלמע' מהשתל', דיצחק בגימט' ח"פ הוי', ולעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו'¹³⁷, והיינו דלעתיד יהי' גילוי ש' הוי' דלעילא ע"י ש' הוי' דלתתא, ויהי' בבחי' גילוי ממש כו', כנ"ל¹⁰⁸, וזהו שהדליקו בו דוקא שמונה ימים, לפי שהמשיכו גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא כו'. וזהו שעשו עיקר מהנס דנרות, להיות שזהו ההמשכה שע"י התגברות המס"נ, וזהו עיקר הנצחון שלהם, דבגילוי בחי' זו יתפרדו כל כו'¹³⁸. והגילוי הי' בבחי' מל', שעיי"ז דוקא הגילוי למטה. וזהו שם חנוכה, חנו כה, שהי' הגילוי במל', והגילוי הוא מבחי' עצמו' אוא"ס, שעיי"ז הי' המנוחה שלהם כו'. וזהו מאי חנוכה, על איזה נס קבעוהו, ואו' שהוא על נס הנרות, דהיוונים רצו להתגבר ח"ו על התורה, להעלים ולהסתיר כו' (וכמו לבן הארמי אובד אבי כו'¹³⁹, וכמשנת"ל¹⁴⁰). והחשמונאים התגברו בכח מס"נ שלהם, והמשיכו עיי"ז מבחי' עצמו' אוא"ס, והוא גילוי ש' ה' דלעילא, שיאיר בבחי' מל', ויהי' הגילוי למטה, ועיי"ז יתפרדו כו'. ועש"ז נק' חנוכה, חנו כה, שהי' הגילוי דבחי' עצמו' אוא"ס בבחי' המל', ועיי"ז הוא בחי' המנוחה כו'.

קיצור. וענין הבהירות שבאור, הא', הוא בהירות עצמו שהוא גילוי, ועוד, גילוי עצם האור. וזהו יתרון הגילוי דמ"ת על הגילוי דהאבות. והב', שמגלה האור שלמע' מאצי'. גם בכלים יש בהירות עצמן, והוא הביטול והיחוד שלהם בהאור, והב', דפנימיות הכלים מגלים עצם האור דאו"פ, והאור מגלה בבחי' או"פ האור דא"ס. וע"פ הנ"ל ית' ענין חנוכה, חנו כ"ה.



(135) - אריך אנפין (ראה סה"מ תרכ"ט ע' יב. תרל"ג ח"א ע' עא. ע' פה).
 (136) ראה אוה"ת חנוכה שכו, ב. סה"מ תרכ"ט שם (ע' יד ואילך). תרל"ג שם (ע' פז). תרנ"ג ותרנ"ט שם.
 (137) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.
 (138) תהלים צב, י.
 (139) תבוא כו, ה.
 (140) פק"ז ואילך (ע' רעה. ע' רפא ואילך).

(129) ספרי ופרש"י מטות ל, ב.
 (130) גם: אוצ"ל: שגם.
 (131) דהנה דמלחמת: אוצ"ל: דהנה ידוע. או: דהנה מלחמת.
 (132) ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' עא. תרנ"ג ע' קעג. תרנ"ח ע' נח. תרנ"ט ע' קעה ואילך. וש"נ.
 (133) נוסח, רעל הנסים" דחנוכה.
 (134) ראה ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ב. מגילת תענית ספ"ב. ב"ר פ"ב, ד. פט"ז, ד. פמ"ד, יז. ועוד. וראה תו"א וישב ל, א.

ולא: יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש כו' ולא עמד איש רלד אתו כו'.² וצ"ל מפני מה לא יכול להתאפק, הרי פעמי' כתיב ויתאפק יוסף, וכאן לא יכול להתאפק. גם צ"ל מ"ש ולא עמד איש אתו, הרי כבר נא' הוציאו כל איש, ומהו עוד ולא עמד כו'. ובזהר' אי' ולא עמד איש אתו, הה"ד³ ביום השמיני עצרת תהי' לכם, וצ"ל מה שייכות שמע"צ לולא עמד איש כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁶ בש' ספירה שהוא ל' ספירו' ובהירות, ונת' זה בבחי' הכלים הוא⁸ בבחי' פנימי' הכלים, שאינם מסתירי' על האור, לפי שאינם בבחי' מהות אחר כו', והעיקר הוא בבחי' האור, שהוא בבחי' אור עצמי ופשוט, ע"כ הוא בבחי' בהירות בעצם, וגם שמגלה את האור א"ס שלמע' מאצי' בבחי' גילוי כמו שהוא, והו"ע הגילוי דלעתיד, שיהי' גילוי הוי' דלתתא בבחי' אלקים, שבו וע"י יהי' גילוי ש' הוי' דלעילא בבחי' גילוי ממש כו'.

קכא) והנה באמת י"ל דעיקר ענין ספי' ובהירות הוא במדרי' שלמע' מאצי', הן מצד בחי' הכלים והן מצד בחי' האורות. דהנה"י, בבחי' הכלים, הרי ידוע דכלים דאצי' הן כמשל אותי' הכתב, והכלים שבכתר הן כמשל אותי' החקיקה. וההפרש ביניהם ידוע, דבאותי' הכתב הרי הדיו הוא דבר בפ"ע מהקלף ומכסה עליו, וע"ה שע"י מתגלים האותי' (דגילוי האותי' הוא מהקלף, וכמארז"ל¹⁰ כל אות שאין גויל מוקף לה מד' רוחותי' פסולה, הרי מובן מזה שהאות הוא מהקלף דוקא, ולכן צריכים שיהי' גויל מוקף לה כו'), ה"ז ע"י הכיסוי וההסתר דוקא. משא"כ אותי' החקיקה אינן דבר בפ"ע, וה"ה מהאב"ט עצמו כו'. דהדוגמא מזה למע', דהכלים שבאצי' הן כמהות אחר מהאור, רק שאינם מהות זר ח"ו כמו הכלים דבי"ע, שהם בענין אחר שלא מענין האצי' כו', משא"כ הכלים דאצי' ה"ה ג"כ אצי' כו', אבל מ"מ ה"ה בבחי' מהות אחר לגבי האור כו', וממילא אין עצם האור מתלבש בהם כו', והכלים מכסים ומעלימים על האור, ועי"ז הם מגלים כו', שזהו כן בכלל' הכלים, גם בבחי' הפנימי' שלהם, שנת"ל פקט"ז¹¹ שזהו מה שהכלי הוא דוגמת האור, מ"מ ה"ז כלי ולא אור כו'. וכמו בהירות הזכוכית, שהיא בדומה לבהירות אור השמש, וכמו בהירות חומר העין שבדומה לאור הראי', הרי מ"מ א"ז בהירות השמש או

(3) מקץ מג, לא.

(4) ח"א רח, ב.

(5) פינחס כט, לה.

(6) פק"ט (ע' ש"ב ואילך).

(7) פק"כ (ע' שטו).

(8) הוא: אוצ"ל: שהוא.

(9) ראה לקו"ת בחוקותי מו, סע"א ואילך. חוקת נט, ג

ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרפט ואילך.

המשך תרס"ו ע' תרכח ואילך.

(10) מנחות כט, א. לד, א. וראה לקו"ת שה"ש ה, סע"א.

(11) ע' ש"ה.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין שרשי הדברים הנ"ל באוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקסב ואילך*. ס"ע תתקסו ואילך. ד"ה בזהר פ' חיי שרה באוה"ת חיי שרה קז סע"א ואילך; ביאורי זוהר להצ"צ ח"א ס"ע עא ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

(2) ויגש מה, א.

(* עוד מאמרים שמיסודים, כנראה, על אוה"ת שם: ד"ה קול דודי תרס"ז (סה"מ תרס"ח ע' קנו ואילך). ועם הוספות כו' – ד"ה משכני תרפ"ד וד"ה קול דודי תשי"ח (סה"מ תרפ"ד ע' רצ ואילך). תש"ח ע' 117 ואילך).

בהירות אור הראי, כ"א רק בהירות החומר לבד, רק שחומר העין ממש ה"ה כמו כל חומר האברי, ובענין הבהירות שבו הוא מובדל מכל האברי, שבזה הוא בהתדמות אל הצורה הרוחני שהוא אור הראי, אבל כ"ז הוא בהחומר לבד כו'. וכמו"כ יובן למע, דגם מה שהכלי היא בדומה לאור, הכל הוא בחי הכלי, שהוא בבחי' נוסף על האור כו', וע"כ, בכ"מ שיש נגיעת הכלי, אין האור מתגלה כמו שהוא בעצם ממש כו'. אבל בחי' הכלים דכתר, שאינן בבחי' מהות בפ"ע מהאור, היינו שאינם מהות אחר כלל, הרי אינם מסתירים כלל על האור, ומאיר האור כמו שהוא כו'.

והגם דאותי' החקיקה ג"כ משחירים על האב"ט¹², ה"ז רק על הבהקת האבן, לא על עצם האב"ט, שהרי אין כאן דבר המכסה על האב"ט, כ"א שמשחיר את הבהקת האב"ט¹³. דהענין למע' הוא, דהנה, בענין ההסתר של הכלים יש ב' ענינים¹⁴, הא', שאין העצמי ממש של האור מתלבש בהכלים, כ"א רק חיצוניותו לבד, ובזה לא שהכלי מסתיר על האור, כ"א בדרך גורם לבד, שבכ"מ שבא בבחי' התלבשו' בכלים, אין העצמו' מתלבש כ"א הארה כו', והב', שהאור המתלבש הוא מתעלם ומסתתר ע"י הכלים כו'. והנה, האופן הא' יש גם באותי' החקיקה, להיות שמ"מ ה"ה בבחי' כלים, ע"כ אין העצמי' ממש מתלבש בזה כו', אבל האור המתלבש אינו מתעלם ומסתתר כלל ע"י האותי' כו'. וזהו שהאותי' משחירים רק על הבהקת האב"ט, היינו בחי' עצמו' האור, אבל האור המתלבש בהם, אין שום דבר המכסה ומסתיר כו'. וזהו ההפרש בין אותי' הכתב לאותי' החקיקה, דאותי' הכתב, דהיינו כלים דאצי', מכסים ומסתירים על האור המתלבש בתוכם, וכלים שלמעלה מאצי' אינם מכסים על האורות המתלבשי' בתוכם, ומאיר האור כמו שהוא כו'. ובאמת יש הפרש גם מצד בחי' העצמו', דבכלים שאינם בבחי' מהות אחר, אין ההתלבשו' רק בחי' חיצוני' האור, כ"א גם מבחי' העצמו' כו', וע"כ באמת אינו דומה אופן האור המתלבש בכלים שבכתר לאופן האור המתלבש בכלים דאצי' כו'. אך ההפרש הזה יש בכלים דאצי' גופא בין חיצוני' הכלים לפנימי' הכלים, דבבחי' פנימי' הכלים, שזהו מה שהכלי היא בדוגמא¹⁵, ג"כ ההתלבשו' היא יותר מבחי' עצמו' האור כו'. אמנם ההפרש הנ"ל הוא בכללו' בין הכלים דאצי' לכלים שבכתר, דכלים דאצי' מכסים על האור המתלבש בתוכם, משא"כ הכלים שבכתר אינם מכסים כלל על האור המתלבש בתוכם כו', ועמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו¹⁶. וע"כ שם הוא עיקר ענין הבהירות שבכלים, שמגלים עצם האור כמו שהוא כו'.

אך בחי' הכלים שבכתר, י"ל שזהו בבחי' הע"ס הכלולי' בכתר, דהיינו שרש הפנימי כו', דבבחי' אוא"ס ממש, היינו האור שהוא בבחי' א"ס ובבחי' בל"ג, אינו שייך ענין הכלים כלל כו', והבהירו' דשם הוא רק בבחי' האור כו', וכמ"ש¹⁷ אור בהיר הוא בשחקים, שזהו בהירות דבחי' עתיק כו', וכמ"ש במ"א¹⁸, דהבהירות דשם הוא בבחי' גילוי העצם

(12) - האבן טובה.

(13) ראה לקו"ת חוקת, שה"ש, מאמרי אדמו"ר הזקן

(16) שבערה 9.

(17) איוב לו, כא.

(18) ראה אוה"ת תזריע ע' תקכח ואילך. סה"מ תרל"ב ח"ב

ס"ע תנו ואילך.

(14) ראה המשך תרס"ו שם (ס"ע תרל ואילך).

(15) בדוגמא: אוצ"ל: בדוגמא אל האור.

ממש כו'. דהנה, האורות דאצי, הרי המשכתם הוא ע"י בחי' הצמצום והפרסא שבין הכתר אל החכ' כו', וע"ה שאינה בבחי' פרסא המפסקת, כמשנת"ל פק"ז¹⁹ שאין האור בבחי' מהות אחר ח"ו, מ"מ, אינו ג"כ בחי' מהות האור של המאציל ממש כו', ובפרט לגבי האור שבבחי' א"ס (הגם דהאור דאצי' הוא בבחי' גילוי ההעלם גם לגבי האור דסוכ"ע כו'²⁰), דהצמצום הוא בבחי' סילוק, לא רק בבחי' מיעוט לבד כו'²¹, וכמשנת"ל פכ"ז²² דבענין הצמצום יש ב' דברים, דהיינו בחי' מיעוט ובחי' סילוק, דלגבי שרשי האורות הוא בבחי' מיעוט לבד, ולגבי האור שבבחי' א"ס הוא בבחי' סילוק כו', וא"כ, ע"ה שאינו בבחי' מהות אחר ח"ו, מ"מ, ה"ז אור הבא ע"י הצמצום כו', וע"כ א"ז בבחי' גילוי מן העצם ממש כו', וממילא גם בחי' הבהירות א"ז בבחי' בהירות ממש, הן בבחי' בהירות האור בעצם, אינו בבחי' אור בהיר ממש, מאחר שהוא אור מצומצם כו', וכמו"כ אינו שמגלה²³ ממש את האוא"ס, מאחר שבא ע"י צמצום והפסק כו'.

והגם שנת"ל פקי"ט²⁴ בענין והי' הוי' לי לאלקים²⁵, שיתגלה הש' הוי' דלעילא כמו שהוא, דבאמת כן יהי' בגילוי דלעתיד, שלא יהי' שום כיוסי והסתר כלל, וכמ"ש²⁶ ולא יכנף כו', י"ל, שזהו שהגילוי דש' הוי' דלעילא יהי' באופן כזה שיתגלה כמו שהוא, והשם הוי' דלתתא ודאי יהי' בבחי' כלי לקבל את האור דש' הוי' דלעילא כמו שהוא בעצם כו', אבל לא דהש' הוי' דלתתא מגלה את האור כמו שהוא, כ"א שהש' הוי' דלעילא יתגלה כמו שהוא בעצם, מפני שלעתיד לא יהיו ענין הצמצומי²⁷, וכמו עכשיו בשבת, דכתי'²⁸ ויכל אלקי, שכלו הצמצומי' כו', וכמ"ש במ"א²⁹, ושבת הוא מעין דלעתיד כו'³⁰, וע"כ, לעתיד שלא יהיו הצמצומי, יהי' גילוי אור העצמי כמו שהוא בעצם ממש כו'. אבל האור, מאחר שבא ע"י הצמצום, אינו מגלה את האור העצמי כמו שהוא ממש כו'.

רלו

משא"כ בחי' האור הא"ס שלמע' מאצי, מאחר שאינו בא ע"י צמצום כלל, ה"ה בבחי' גילוי מן העצם ממש. וע"כ הוא בבחי' אור בהיר בעצם, וגם מגלה עצם האור כמו שהוא ממש כו', וע"כ עיקר ענין הבהירות הוא בבחי' האור שלמע' מאצי.

קיצור. וי"ל דעיקר ענין בהירות הוא בבחי' הכתר, הן בבחי' הכלים, כידוע דכלים דאצי' הן עד"מ אותיות הכתב, שמעלימים על האור, להיותם מהות אחר, גם בחי' פנימיות הכלים, וכלים שבכתר עד"מ אותיות החקיקה, דעם היות שמשחירים, היינו שבהכלים אינו מתלבש עצמות האור, אבל אינם מעלימים על האור המתלבש בהם. וי"ל

(24) ס"ע שוב ואילך.
 (25) ויצא כח, כא.
 (26) ישע"ל, ל, כ, וראה תניא פל"ו (מו, א).
 (27) ראה המשך תרס"ו ע' ל ואילך. לקמן ח"ב ע' ותתקל.
 (28) בראשית ב, ב.
 (29) ראה לקו"ת בהר מב, ג. בלק עב, א. פינחס עט, ג. שה"ש לב, א. מקומות שצויינו בהערה 27. ובכ"מ.
 (30) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשמב. אוה"ת ואתחנן ע' קעו. לקמן ח"ב ע' ואקכו ואילך. סה"מ תרע"ח ע' שכו ואילך.

(19) ע' רעז.
 (20) ראה לעיל פ"ז. פ"א. פכ"ח (ע' יד ואילך. ע' כג ואילך.
 ע' נח ואילך.
 (21) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתם. לקו"ת הוספות לויקרא ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח בתחלתו (נא, ג). סה"מ תש"ב ע' 28 ואילך. ובכ"מ.
 (22) ע' נו ואילך.
 (23) אינו שונגלה: אוצ"ל: אינו מגלה. או: אינו אור שמגלה.

דזהו בהע"ס הכלולים בכתר. ועצם הכתר בחי'³¹ אור, אור בהיר גילוי העצם, דאורות דאצי' הן ע"י צמצום, א"כ אינו אור בהיר ממש, ואינו מגלה ממש האוא"ס. ולעתיד יהי' גילוי ש' הוי' דלעילא ממש, זהו שמלמעלה יהי' ההתגלות באופן כזה. ואור הא"ס שאינו ע"י צמצום, ה"ז אור בהיר ממש, ומגלה עצם האור.

קכב) והגם דלכאו' מה שייך באוא"ס שמגלה דבר, הרי הכל הוא בחי' עצמו' אוא"ס כו'. הענין הוא³², דהנה, יש בחי' לבושין גם למע' מאצי', וכמ"ש³³ הוד והדר לבשת, ואח"כ כתי'³⁴ עוטה אור כשלמה, דעוטה אור הוא בחי' אור האצי', כנ"ל פרק הנ"ל²⁴, וא"כ, מ"ש קודם לזה הוד והדר לבשת, היינו במדר' שלמע' מאצי', והוא בבחי' הכתר כו'. דהנה ידוע דכתר יש בו ג"כ פנימי' וחיצוני'³⁵, דכל אור, גם שאין בו התחלקו' מדר', מ"מ, יש בו פנימי' וחיצוני' (שהוא עצם האור והתפשטו' האור), וכמ"ש במ"א³⁶, וכן בבחי' הכתר יש בחי' פנימי' וחיצוני', והן בחי' עתיק ואריך³⁷. וז"ע בחי' הוד והדר כו', כי, הוד פירושו זיו, כמו ונתת מהודך עליו³⁷, וכמו כסה שמים הודו כו'³⁸. אמנם, ענין ההוד הוא בחי' זיו ואור עצמי. וזהו ההפרש בין הוד להדר, דהוד הוא עצם האור, והדר הוא התגלו' ההוד, וכמו הדר כבוד הודך כו'³⁹, וכמו במשה אי' ברע"מ פנחס דרכ"ג⁴⁰, ונתן ההוד למשה, וביהושע הי' בבחי' הדר, וכדאי' בילקוט פ' ברכה⁴¹, ניתן ההוד למשה, וההדר ליהושע, שנא'⁴² בכור שורו הדר לו כו', וכת'³⁷ ונתת מהודך עליו, מהודך ולא כל הודך⁴³, והיינו שההוד הוא העצם, וההדר הוא ההתגלו' כו'. וכמו עד"מ באדם, ענין ההוד הוא שזיו הוד פניו יאיר ויתקבל בלב כאו"א בלא טו"ד, לפי שהוא עצם ההוד והיופי שאינו בא מאיזה פרטים, וע"כ אינו שייך בו טעם וידיעה, וע"כ מתקבל בלב כאו"א כו', משא"כ ההידור הוא שמהודר בפרטי' שלו, וכמו פרי עץ הדר⁴⁴, שצ"ל מהודר בכל הפרטי' שבו, עד שבין כולם הוא הדר, וכן והדרת פני זקן⁴⁵, שצריכי' להדרו ולפארו בפרטי' עניני כבודו כו'⁴⁶, כי ההידור הוא שבא בפרט דוקא, וההוד הוא בד"כ לפי שהוא העצם כו'.

וזוהו מ"ש גבי שלמה ויתן עליו הוד מלכות (דה"י א' כ"ט כ"ה), ופי' במצ"ד⁴⁷, שהי' נראה בעיני כל אשר הוא הגון וראוי למלוכה מפאת עצמו. והענין הוא, דהנה ידוע דאין מלך בלא עם⁴⁸, א"כ, בחי' ההתנשאו' אינו נמשך ומסתעף רק מן העם שמנשאים אותו עליהם ועושים אותו למלך, כמו שום תשים עליך מלך⁴⁹, והוא בכתר מל' שנותנים בראשו

(31) בחי': אוצ"ל: הוא בחי'.
 (32) בהבא לקמן – ראה אוה"ת נ"ך שבהערה 1.
 (33) תהלים קד, א.
 (34) שם, ב.
 (35) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. ובכ"מ.
 (36) ראה סה"מ תרס"ב ע' ש"ב. אעת"ר ע' נ. ד"ה הנה ידוע דירידת הנשמה בגוף תער"ב (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קנא. ע' קנז. ספר השיחות תורת שלום ע' 147. ע' 152).
 (37) פנחס כז, כ.
 (38) חבקוק ג, ג.
 (39) תהלים קמה, ה.
 (40) עמוד ב.
 (41) רמז תתקנט. הובא באוה"ת (יהל אור) לתהלים קד, א (ע' שצב).
 (42) ברכה לג, יז.
 (43) ב"ב עה, א. פרש"י פינחס שם.
 (44) אמור כג, מ. וראה סוכה לא, א.
 (45) קדושים יט, לב.
 (46) ראה רמב"ם הל' ת"ת פ"ו ה"א ואילך.
 (47) – במצודת דוד (עה"פ).
 (48) בחי' וישב לת, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעיהוה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.
 (49) שופטים יז, טו.

ומשתחיים לו, שמקבלי' עול מלכותו עליהם כו', ובלא זה לא הי' לו יתרון על שאר אדם זולתו כו'. ולמה כשנעשה מלך אימתו גדולה מאלי', שאינה צריכה התבוננות בזה שהוא מלך וקבלו עליהם מלכותו, ולא משום יראת העונש, כ"א שמאליו וממילא נופל אימתו ופחדו על כאו"א, והוא מפני ההתנשאו' שלו, ודוקא מפני ההתנשאו' עצמי שבו (שנק' יראת הרוממו' כו'). וכנראה בחוש הפרש בין יראת המלך ליראת השר⁵⁰, דיראת השר הוא רק מצד ההשתררות שהוא מושל עליהם, אבל יראת המלך אינה מצד ההשתררו', כ"א מצד התנשאו' עצמו, ולכן היראה באה בדרך ממילא (אז מיא פארלירט זעך), והיינו שההתנשאות נעשי' בו עצמי וטבעי, כאלו בעצם הוא נבדל בערך מכל העם, ומרומם ומנושא בעצם כו', עד שכל המורד בו חייב מיתה⁵¹ כמורד באלקי', וכמ"ש⁵² ברך נבות אלקי' ומלך כו'. דכ"ז אא"ל רק מפני ההכתרה של העם שקבלו אותו למלך, דע"ה שעיי"ז יהי' בו ההתנשאו' עליהם, ה"ז רק התנשאו' על עם הנק' השתררות כו', דמהתנשאו' זאת לא הי' היראה והביטול בדרך ממילא כו', אבל ענין התנשאו' העצמי, שנעשה בעצם מרומם ומנושא, ושעיי"ז תהי' היראה ממילא, לא תהי' זאת מההכתרה לבד כו'. אך הענין הוא, דכאשר קבלוהו למלך, נמשך בו ממת מל' דלעילא בכתר מל' שלו, ועיי"ז הוא ההתנשאו' עצמי שלו, כי נעשה מלך בעצם מצ"ע כו' (ובאמת בעצם יש בו כח המלוכה בהעלם גם קודם שמכתירי' אותו⁵³, שהוא נשמה כללי' בעצם, ויש בו ענין ההתנשאות בעצם כו', וכמ"ש במ"א⁵⁴, והוא מה שיש בו בהעלם מבחי' מל' דלעילא, ועי' ההכתרה מתגלה בו הכח נעלם שבו כו'), וכל המורד בו כאלו מורד במל' דלעילא, שנק' אלקים חיים ומלך עולם כו'⁵⁵. ולפ"ז יובן במל' דלעילא, בבחי' התנשאו' אלקי', שא"ז רק מה שנמשך ונלקח מעם נפרד, יש מאין, וכמו צבא השמים שמשתחיים כו', שהרי אין ערוך לו כלל שזה יעשה התנשאו' כו', כ"א נק' המלך המרומם לבדו⁵⁶, שההתנשאו' היא בבחי' התנשאו' עצמי דוקא. ומה שהוא מתנשא להיות מלך על עם, הוא עולם הברי' והיצי', שז"ש מלכותך מכ"ע⁵⁷, הוא בחי' לבוש וצמצום גדול, וכמ"ש⁵⁸ ה' מלך גאות לבש, דגאות זו היא אצלו בבחי' לבוש לבד, שמצמצם עצמו כבי' להיות מלך על עם, ולקבל מהם כתר מל', וכמו ויתנו לך כתר מלוכה⁵⁹, בבחי' ביטול היש שלהם כו'. אבל כמו שהוא בעצמו, הוא בבחי' המלך המרומם או המלך הקדוש⁶⁰, בחי' רוממו' וקדושת עצמי כו'. וזהו הנק' כבוד מל', וכמו כבוד מלכותך יאמרו⁶¹, כבוד מלכותך העצמי דוקא, בבחי' התנשאו' עצמי כו'. והנה, בענין כתר מל', שזהו בחי' ההתנשאו' והרוממו' בכלל, יש בזה ג"כ בד"פ⁶² ב' מיני ההתנשאות הנ"ל, והן ב' מדרי' בכתר מל'⁶³, הא', הכתר מל' שהשרים והעם נותנים על ראש המלך, שעיי"ז נעשה מלך עליהם בבחי' התנשאו' והשתררות עליהם כו', כנ"ל,

(57) = מלכות כל עולמים (תהלים קמה, יג).

(58) תהלים צג, א.

(59) פיוט ויאתיו כל לעבדך (מוסף לימים נוראים אחר

ובכן צדיקים). וראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע'

תתה. ע' תתח. שער היחוד פמ"ח (קמב, ב).

(60) תפלה העמידה דעשי"ת.

(61) תהלים קמה, יא.

(62) = בדרך פרט.

(63) ראה לקמן פרע"ו (ע' ותעח).

(50) ראה גם סה"מ תרס"ה ע' רב ואילך. תרפ"ה ע' רפז ואילך. תש"ט ע' 138 ואילך.

(51) ראה סנהדרין מט, א. רמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ח.

(52) מלכים"א כא, יג.

(53) ראה גם עטרת ראש שער ר"ה פ"ו ואילך (ו, ב ואילך).

סה"מ תרס"ה ע' ב ואילך. תש"ג ע' 7 ואילך.

(54) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רטו. הובא לקמן ח"ב ע' ואיקעג.

(55) ירמ"י י, י. ברכת יוצר.

(56) נוסח ברכת יוצר.

והב', כתר מל' שיש בו מצד ירושה מאבותיו, שהכתר שהי' על ראש אביו, ילבש גם הוא ממילא, והו"ע שהכתר הולמתו⁶⁴, וזהו בחי' התנשאו' עצמי, שמצ"ע ראוי הוא למלוכה, שז"ע שהכתר הולמתו כו'. וזהו ג"כ ענין הוד מלכות⁶⁵, שראוי בעצם לרוממו' זו, וא"צ להסכמה מזולתו כלל וכלל, להיותו מלך בעצם בבחי' רוממו' העצמי כו'⁶⁶. וז"ש גבי שלמה⁶⁵ ויתן עליו הוד מלכות, שכולם הכירו שהוא הגון למלוכה מצ"ע, מצד עצם ענין ההתנשאו' שבו, שבא לו מבחי' מל' דלעילא כו'.

וזהו ההפרש⁶⁷ בין הוד מל' להדר מל'⁶⁸, דהוד מל' הוא מצד העצם, והדר מל' הוא שבא מן העם, והיינו בחי' התפשטו' ההתנשאו' על העם, וכמו ברוב עם הדרת מלך⁶⁹, דההדור בא מן העם, וברוב עם דוקא הדרת מלך כו'. דהוד מל' אינו תלוי ברוב עם, שגם כמייעוט עם, וגם בלא עם, כמו שהמלך בהיכלו יושב על כסא מלכותו, יכול להיות הוד מלך בעצם, וכמו מלך ביופיו תחזינה כו'⁷⁰. אבל הדרת מלך הוא ברוב עם דוקא, דהיינו בריבוי התפשטו', דכל מה שירבה העם יותר, יותר יהי' בזה הדרת מלך כו'. וביותר כאשר הריבוי עם הוא ממינים שונים ומחולקים זמ"ז דוקא, דכאשר הם ממין א', הגם שהן בריבוי, אין בזה הידור כ"כ, כ"א כאשר מחולקים בריבוי מינים שונים⁷¹. וכמו חיל המלך, כשהוא ממין א', גם אם ירבה כחול הים, א"ז הדרת מלך עדיין, רק אם יהיו חלוקים בכמה מינים, וכמו חיל הרוכבים בכמה מיני כלי זיין, אלו בחרבות ואלו בקשתות וחצים, וכן בחיל הרגליים, ומחולקים במלבושיהם ובתכונתם, וכאו"א עובד את המלך כפי ענינו, ולא ישנו את תפקידם, וכאשר יבאו ויתקבצו כולם לכבוד המלך, זה בכך וזה בכך, אז הוא דוקא הדרת מלך כו'. והיינו כנ"ל דהוד מלך הוא דבר עצמי שאין בזה התחלקו' כלל, והדר מלך הו"ע התפשטו' והתגלו' המלוכה, וכל התפשטו' יש בה התחלקו', וההתכללו' מכמה מיני התחלקו' בזה הוא דוקא ההידור כו'. והדוגמא מזה במלכותא דלעילא, במ"ש⁷² וכבוד הדר מלכותו⁶⁷, שהוא בחי' התפשטו' מלכותו ית' בבחי' התנשאו' על עם, שבא בריבוי פרטים, וכמש"א⁷³ מלך מהולל בתשבחות, במיני תשבחות רבות בנשמו' ומלאכים בכאו"א לפי מדריגתו, וכמו משובח ומפואר בלשון חסידיו ועבדיו⁷³, שהן נשמו' ומלאכי' כו'. ויש בזה כמה חילוקי מדרי', וכמו מחנה מיכאל באה⁷⁵, ויש בו ק"פ אלף מחנות⁷⁶, ומלאך גבריאל ביראה כו'⁷⁵, וכן בנשמו', זה עובד באה' וזה ביראה כו', וכידוע בענין ז' נרות דמנורה כו'⁷⁷, שיש בזה מדרי' רבות מאד עד אין שיעור כו'. ובהתאסף כולם יחד, שבטי ישראל⁷⁸ למטה, ומלאכים למע', לפאר ליוצרים כו', והיינו בכ"י בעת התפלה,

רלח

(64) ע"ז מד, סע"א. וראה גם סנהדרין כא, ריש ע"ב ובפרש"י.

(65) דברי הימים"א כט, כה.

(66) ראה לקו"ש ח"ל ע' 100. ס"ע 101 ואילך. חכ"ז ע' 256 הערה 37.

(67) ראה לקמן פרע"ו (ע' ותעז). ח"ב פשנ"ג (ע' ותשכג ואילך). ע' ואקעב.

(68) לשון הכתוב – דניאל יא, כ.

(69) משלי יד, כח.

(70) ישע"י לג, יז.

(71) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"א ס"ע קעז ואילך.

(72) תהלים קמה, יב.

(73) ברכת ברוך שאמר.

(74) ראה פרי עץ חיים שער הזמירות פ"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' רטו. סידור עם דא"ח מב, ד ואילך. פירוש המלות פק"ח (סט, ד). פק"ג (עב, ד). פק"ד (עג, א ואילך).

(75) ראה לקו"ת במדבר י, א. יא, ב. ובכ"מ.

(76) ראה זח"ג קנד, א. קנה, א. לקמן ח"ב פשל"ג. פשס"ט (ע' ותרפד. ע' ותשנט). סה"מ הי"ש"ת ע' 40. וש"נ.

(77) ראה תו"א מקץ לג, ג. לקו"ת בהעלותך כט, ג.

(78) ע"פ ברכה לג, ה.

שכאו"א מהלל ומשבח להקב"ה כפי מהותו ומדריגתו כו', זהו בחי' הדרת מלך כו'. וכ"ז הוא בבחי' התפשטו' האור, אבל בבחי' עצמו' או"ס כתי"79 נורא תהלות, שיראים להללו כו'80, ולך דומי' תהלה81, בבחי' ביטול בתכלית, שאין בזה חילוקי מדרי' כלל כו', לפי שזהו בהעצם שאין שם מדרי' כלל, וכן בהביטול אין התחלקו' כלל כו', והוא בחי' הוד מל' כו' (וזהו ג"כ מה שהוד הוא ל' הודאה82, שאינו שייך בו הילול ושבח, כ"א הודאה לבד, וכמ"ש83 ועתה כו' מודים אנחנו לך, לעצמותך84, ומהללים רק לשם תפארתך, בחי' אור וזיו ובבחי' התפשטו' כו').

קיצור. ובה"ע דכתיב הוד והדר לבשת, הוד עצם האור, והדר התגלות ההוד, וכמו הוד פני אדם הוא מכללות העצמית, והדר הוא שמהודר בהפרטים. וכמו"כ הוד מלכות הוא שהוא מלך בעצם, שנמשך מבחי' מל' דלעילא, וכא לו מאבותיו, דהכתר הולמתו, והו"ע התנשאות עצמו, ומזה הוא עיקר יראת המלך, וע"כ ישנו גם בלא עם, והדר מלכות הוא ההכתרה וקבלת המלוכה, והו"ע התנשאות על עם, וע"כ ברוב עם הדרת מלך. וכמו"כ למעלה, ה' מלך גאות לבש, בבחי' התנשאות על העולמות, וההילול דמלאכים ונשמות הוא הדר מלכותו ית'. ובחי' המלך המרום, שעז"נ נורא תהלות85, וזהו ג"כ הוד ל' הודאה.

קכג) ובזה יובן82 ג"כ ענין הוד והדר לבשת83, שהן ב' מדרי' שבכתר, דהוד הוא בחי' עתיק, שזהו בחי' פנימי' הכתר, בחי' עצמות או"ס שלמע' מבחי' התפשטו' וגילוי, אדרבה, נק' עתיק מל'86 ויעתק משם, בבחי' העתקה והבדלה כו'. והדר זהו התגלו' ההוד, והוא בחי' א"א, שהוא בחי' לבוש שבו וע"י מאיר בחי' עתיק כו'. ובבחי' זו שייך לשבחו ולפארו ית' בבחי' ידיעת השלילה, שעיי"ז יודעים ההפלאה דאו"ס כו', וכמשנת"ל פק"א87, משא"כ בבחי' פנימי' הכתר שמובדל בערך, אינו שייך גם ידיעת השלילה כו'. וגבי משיח כתי"88 הוד והדר תשוה עליו, דהנה נודע89 דמשיח זכה ליחידה, בחי' פנימי' עתיק, וז"ש90 ונחה עליו רוח ה', רוחא דעתיקא כו'91, ונודע ג"כ דלימוד התו' דמשיח יהי' בבחי' פנימי' התו' שישפיע לכללו' ישראל, ואופן הלימוד יהי' בבחי' ראיית המהות כו', וכמ"ש במ"א92, וזהו הוד והדר תשוה עליו, הוד לעצמותו, שיהי' בבחי' ומדרי' פנימי' הכתר, והדר, מה שיהי' יכול לגלות בחי' ההוד כו'. וזהו"ע הוד והדר לבשת, דהוד הוא בחי' האור העצמי, וג"ז נק' לבוש, להיות שזהו ג"כ רק בחי' או"ס, ולא העצמי כו', וכל אור הוא בחי' לבוש לגבי העצם, דהיינו רק גילוי מן העצם, שמגלה את העצם, אבל אינו

רל"ט

87) ע' רסב ואילך.

88) תהלים כא, ו. במד"ר פי"ד, ג.

89) ראה ספר ארבע מאות שקל להאריז"ל (ע' רמא – בהוצאת ירושלים, תשמ"ה). רמ"ז לזהר ח"ב מ, ב. ח"ג רס, ב. סה"מ תרל"ה ח"א ע' רסו. תרנ"ץ ע' ר. תרצ"ט ע' 207. וראה לקו"ש חכ"ז ע' 256 הערה 36.

90) ישעי' יא, ב.

91) ראה זח"ג (אד"ר) קל, ב.

92) ראה לקו"ת צו יז, א ואילך.

79) בשלח טו, יא.

80) ראה רש"י עה"פ. וראה תו"א בשלח סג, א. אוה"ת

בשלח ע' תקמח. ובכ"מ.

81) תהלים סה, ב.

82) אוה"ת נ"ך שבעה ע"ה 1 (ע' תתקמט ואילך).

83) דברי הימים"א כט, יג.

84) ראה אוה"ת בראשית ח"ה תתקלח, ב.

85) תהלות: אוצ"ל: תהלות, הוא הוד מלכותו, וזהו ג"כ.

86) לך לך יב, ח. תולדות כו, כב.

בחי' העצם גופא כו', ומה שמגלה הוא רק בחי' מציאו' העצם, וכמ"ש במ"א⁹³ בענין אור וזיו השמש, דגוף מאור השמש, להיותו עצמי, ה"ה מובדל לגמרי מן האור, ואין האור מגלה מהות העצם, כ"א מציאותו כו', ועד"ז יובן בכללו' בחי' אוא"ס, להיותו רק בחי' גילוי לבד, ה"ה בבחי' לבוש כו'. ומ"מ ה"ה בבחי' גילוי העצם, דהיינו, דמה שיכול להתגלו' מן העצם, ה"ז מתגלה ע"י האור, דהרי האור הוא מעין המאור ממש⁹⁴, ומה שאפשר להתגלו' מן המאור, מתגלה ע"י האור כו'. וזהו לגבי העצמו', שגם ההוד הוא בחי' לבוש, אבל במדר' דאוא"ס, ה"ז בחי' אור עצמי כו'. אמנם, בחי' ההדר, בחי' חיצוני' הכתר, שזהו בחי' התפשטו' ההוד, ה"ז בחי' לבוש לבד כו'. אך גם בחי' זו ה"ה בבחי' גילוי העצם ממש, ואין בזה שום העלם כלל, שהרי אין המשכה זו באה ע"י איזה צמצום והפסק, כ"א בבחי' גילוי מן העצם לבד, וא"כ אין בזה שום העלם כו', ונק' לבוש אור⁹⁵, שמגלה ממש את האור כו'. וע"כ עיקר ענין הספירו' והבהירות הוא באוא"ס שלמע' מאצי', והיינו בבחי' האור שבבחי' א"ס ובל"ג, שהוא בבחי' גילוי מן העצם ממש, דכל מה שיכול להיות בבחי' התגלו' מהעצם, ה"ז בא בגילוי ממש כו', והו"ע אור בהיר דעתיק שמאיר ומתגלה ע"י בחי' א"א כו'¹⁸.

ולפ"ז י"ל פי' ד' בש' ספירה⁹⁶, ל' ספר⁹⁷, כמו זה ספר תולדות⁹⁸, ספר הברית⁹⁹. דהנה, במ"ב פ"ב¹⁰⁰ דמגילה א', עד שתהא כתובה אשורית על הספר, מבו' דפי' ספר היינו קלף¹⁰¹. והענין, דהנה ארו"ל¹⁰² כל אות שאין גויל מוקף לה מד' רוחות' פסולה, הרי שהעיקר הוא הקלף, והיינו כי הדיו הוא רק משחיר את הקלף, אבל עיקר האות הוא מהקלף, רק שע"י הדיו מתגלה האות מהקלף. והענין הוא¹⁰³, דע"ה¹⁰⁴ שתמונת האות הוא רק מהדיו, הרי בלתי הקלף הנושא וסובלו, לא הי' ממנו שום תמונה כלל, ולכן כל אות שאינו מוקף גויל פסול, וא"כ, הרי הדיו רק משחיר את הקלף בכדי שהקלף יגלה את האות, ועיקר מקור האות הוא מהקלף כו'. וא"כ צ"ל שיש אות' בהקלף גם מה שאין הדיו משחיר ומגלה, ומתגלה רק מצ"ע כו'. והנמשל מזה הוא, שהקלף הלבן זהו בחי' אור הא"ס הפשוט בתה"פ¹⁰⁴ כו', והאות' הן הע"ס, שהן בחי' אורות וכלים¹⁰⁵, והמגלים את האור הן הכלים, אבל שרש המשכת האור מהאוא"ס הפשוט, וזהו כמו עד"מ הקלף הלבן שנושא וסובל האותיות כו', כמו"כ גילוי בחי' האור הוא מאוא"ס ב"ה. רק שי"ל שזהו בחי' או"פ, והיינו מה שאוא"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו'¹⁰⁶, דבחי' זו אינו בבחי' גילוי מן העצם ממש (שהרי ענינו הוא להאיר, והוא ע"י הצמצום כו'), וכ"ש שע"י הכלים אין האור מתגלה כמו שהוא ממש כו'. אמנם כמו"כ יש גילויים מבחי' אוא"ס

93 וראה גם ד"ה וספרתם לכם תשל'.

98 בראשית ה, א.

99 משפטים כד, ז. ועוד.

100 = במשנה ב' פרק ב' (יז, א).

101 רש"י מגילה שם.

102 ראה לקו"ת שה"ש ה, א.

103 = דעם היות.

104 = בתכלית הפשיטות.

105 ראה לעיל פי"ב ואילך (ע' כה ואילך).

106 ראה לעיל פט"ז (ע' לד). פכ"ז (ע' נו ואילך).

93 ראה סה"מ תרס"ד ע' לא. וראה לעיל פל"ח (ע' פד).

94 ראה תניא אגה"ק סי"ב (קל, סע"א ואילך). סה"מ תרנ"ו

ע' רנו ואילך. ובכ"מ.

95 ראה לעיל פי' קיט (ע' רל ואילך).

96 נוסף על ג' הפירושים דלעיל: פירוש א' – לשון מספר

(פפ"ג ואילך (ע' ריג ואילך)). פירוש ב' – לשון סיפור (פצ"א

ואילך (ע' רלה ואילך)). פירוש ג' – לשון אבן ספיר (פק"ד (ע'

רסט ואילך) פקט"ז (ס"ע דש ואילך). פקי"ט (ע' שיב ואילך)).

97 בהבא לקמן – ראה ד"ה בזהר פ' חיי שרה שבהערה

1. וראה אוה"ת תשא ע' א'תתכג. סה"מ תרל"ח ע' סה ואילך.

הפשוט שלא ע"י הכלים, דבחי' זו היא בבחי' ספר, היינו בבחי' ספירו' ובהירות ממש, רמ' שהוא בבחי' גילוי מן העצם ממש כו'. וזהו משארז"ל¹⁰⁷ שהתו' ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה, דכללו' ענין אש הוא בחי' האור, וכמשנת"ל פצ"א¹⁰⁸, ואש שחורה הן הע"ס דאצי', שהגילוי הוא ע"י הכלים כו' (וגם י"ל שהאור נק' ג"כ אש שחורה, מפני שבא ע"י הצמצום, שהוא ג"כ בדוגמת כלי כו', וכמשנת"ל פצ"ד¹⁰⁹), וזהו ספירה מל' ספור והגדה כו'¹¹⁰, ואש לבנה הוא בחי' האור והגילוי דעצמו' אוא"ס הפשוט בתכלית, והו"ע ספירה מל' ספיר¹¹¹ וספר¹¹² כו' (ובד"פ בתורה י"ל שזהו בחי' חיצוני' ופנימי' שבתו', או בחי' רזין דרזין כו'. גם י"ל שז"ע מ"ע ומל"ת כו').

קיצור. וכמו ב' המדרי' בכתר מל', כ"ה בבחי' כתר, הוד בחי' עתיק, והדר בחי' אריך, שע"י מאיר הארת עתיק, ושייך בזה ידיעת ההפלאה, משא"כ בעתיק, ומשיח יגלה עצם בחי' ההוד. ובחי' הוד הוא ג"כ לבוש לגבי העצמות, אמנם זהו עצם האור, והדר הוא רק התגלות ההוד, אך מגלה כל מה שמאיר ומתלבש בו. ועפ"ז י"ל ספירה ל' ספר, וכמו האותיות שמעצם הקלף, כמו"כ הגילויים מעצמות אוא"ס הו"ע ספיר וספר.

(כד) **ועפ"ז** יובן איך ששייך ספי' גם בהאור א"ס הבל"ג¹¹³, דלפי הפי' דספי' הן הן ל' ספירו' ובהירות⁹⁶, הרי עיקר ענין זה שייך באוא"ס הבל"ג, שהוא בבחי' גילוי מן העצם ממש כו', וזהו"ע ספי' שבאוא"ס, היינו בבחי' התפשטו' האור, וכנ"ל¹¹⁴ בענין הוד והדר, דהוד הוא עצם האור, והדר הוא בחינת התפשטו' האור, שהוא בחי' לבוש כו', אך הוא בחי' לבוש אור, שמגלה את העצם, לפי שגם ההתפשטו' הוא בבחי' גילוי העצם כו', ולהיותו בחי' התפשטות, שייך שם ענין ספי', דהיינו בחי' התגלו' האור, שז"ע ספירה כו'. ובפרט לפמשנת"ל פקכ"ב¹¹⁵, דהדר הוא שבא בריבוי פרטי, הנה הפרטים שבהתפשטות ז"ע הספי' כו'. והיינו כידוע בענין אנת הוא חד ולא בחושבן¹¹⁶, דלהיותו חד בעצם (דהיינו בחי' עתיק), גם ההתפשטות (שזהו בחי' אריך) שבא בריבוי מדרי' הוא לא בחושבן כו', וכמ"ש בבי' מאה"ז¹¹⁷ ע"פ¹¹⁸ ויהיו חיי שרה מאה שנה, והכל הוא בבחי' א"ס, והיינו שהספי' הן בבחי' אין קץ ושיעור בריבוי שלהם, שז"ע ולא בחושבן כו', וגם בעצם הן בבחי' אין קץ, היינו בבחי' א"ס, מאחר שזהו התגלות העצם ממש כו'.

והענין הוא, דהנה נת"ל פק"א¹¹⁹ בענין ידיעת השלילה, דש' חכם באוא"ס הוא רק לשלול ההיפך מזה, וא"כ, זהו חכ', רק שמושלל לגמרי מבחי' החכ' דס' השתל' כו', וכן שם יכול וכה"ג, ונת' שם דכ"ז אינו מדרי' באוא"ס, כ"א הוא הפלאת אוא"ס ב"ה בענין

ספירות, אלא שהם ספירות אין קץ, בבחי' פשיטות – שלהבין זה צ"ל תחילה מהו שם ספירה.

(114) פקכ"ב ואילך (ע' שכ ואילך).

(115) ע' שכב.

(116) תקו"ז בהקדמה (זי, א). ראה לעיל פי"ז שם.

(117) ראה ד"ה בזהר פ' חיי שרה שבהערה 1 (אוה"ת חיי

שרה קט, ב ואילך. ביאורי הזהר ע' עז ואילך).

(118) חיי שרה כג, א.

(119) ע' רסב.

(107) תנחומא ר"פ בראשית. דבר פ"ג, יב. רש"י ברכה לג, ב. שה"ש ה, טז (ד"ה שחורות). ועוד.

(108) ע' רלו ואילך.

(109) ע' רמג.

(110) פירוש הב' בספירה (ראה לעיל הערה 96).

(111) פירוש הג'.

(112) פירוש הד'.

(113) כאן מסיים ביאור הענין שהתחיל בפרק פג (בהמשך

למשנת"ת בפרק יז (ע' לה), שבאוא"ס הבל"ג שייך ג"כ

החכ' ובענין היכולת וכה"ג. וביאור הענין, י"ל ע"ד מ"ש במ"א¹²⁰ ע"פ השיטה¹²¹ שהאורות הן פשוטי' לגמרי, מה שנק' אור החכ' ואור הבינה כו', א"ז שהאור הוא בבחי' חו"ב, דהאור בעצם הוא פשוט, ואין לו יחוס אל החכ' יותר מאל הבינה, רק שהאור הוא הארת המאציל ב"ה להאציל ספי' החכ' (שהיא הכלי), וכשנאצלה ספי' החכ', האור מתלבש בתוכה להחיותה, ונק' אז אור החכ', ע"ש הכלי שעושה תמונה וגוון בהאור כו' (וג"ז אינו נקנה בהאור, רק שנראה כן בהאור, עד"מ המים שמשתנים לפי גוון הכלי כו' כנודע¹²²). ולפ"ז, הרי האור המהווה את החכ' יכול להוות את הבינה, שמצד פשיטו' האור אינו שייך אל החכ', ויכול להיות שאותו האור עצמו יהווה את הבינה ויתלבש בתוכה כו', רק כאשר כבר נתהווה החכ' ונתלבש האור בתוכה, ה"ה בבחי' חכ' (היינו שנראה כן כנ"ל). וא"כ, מכ"ש ש"ל כן באוא"ס הבל"ג, שהאור הוא בבחי' פשיטו' ממש, הרי אינו בגדר בחי' חו"ב כו', וא"כ, מה שאנו אומרי' שהוא מ"מ חכם ויכול (חכם בחכ' ויכול בבינה כו'¹²³), הרי אותו האור ממש שהוא בבחי' חכ' הוא ג"כ בבחי' יכולת וכו', שהרי באוא"ס לא יש בחי' הכלים. וזהו שאינם בבחי' חיוב, כ"א בבחי' שלילה, היינו שאינם בבחי' מהות ומציאו' דבר כלל כו', וא"כ, אותו האור שהוא בבחי' חכ', הוא ממש גם בבחי' היכולת כו'. וזהו שאינם בבחי' מדרי' באוא"ס, כ"א הפלאת אוא"ס בענין החכ' והיכולת כו', והיינו שהאוא"ס שהוא מופלא בבחי' החכ', ה"ה מופלא גם בבחי' יכולת וכה"ג, ובעצם הוא בבחי' פשיטו' העצמו' כמו שהוא כו'. וז"ע שהספי' שבאוא"ס הן בבחי' אין קץ, שהן בעצם בבחי' א"ס, דענין הספי' הוא רק התגלו' העצמו' ממש, וא"כ ה"ה בבחי' הפשיטו' דאוא"ס ב"ה כו' (תוכן הענין הנ"ל הוא, דכמו בהאור¹²⁴ (להשיטה שהוא בבחי' פשיטו' ממש¹²¹) קודם שמהווה את הכלים, כ"ה בהאור הא"ס גם כמו שאנו אומרים בו שהוא חכם ויכול כו', לפי שאינו בא בבחי' כלים ובבחי' מציאות דבר כו').

רמא

קיצור. וזהו ששייך ספי' גם באור הא"ס, שהו"ע בהירות גילוי העצם, שזהו דוקא באוא"ס, ולהיות שזהו התפשטות אור, ע"כ יש שם ספירות, רק שהן עד אין קץ, ובעצם הן בבחי' א"ס. והענין הוא, דלהשיטה דהאורות פשוטים לגמרי, הרי האור המאציל את החכ' יכול להאציל את הבינה, כ"ש שהוא כן באוא"ס הבל"ג, דאוא"ס שהוא מופלא בבחי' החכ' ה"ה מופלא בבחי' היכולת וכה"ג.

אמנם עדיין צ"ל מ"ש בע"ח¹²⁵ שיש ע"ס דעיגולים, איך הם מספר עשר, שהרי לפמשנת¹²⁶ באוא"ס הבל"ג הן ספי' עד אין קץ, וגם הספי' עצמן הן בבחי' אין קץ, ואיך שייך שם מספר ע"ס, ומאחר שהן ע"ס, הרי לכאורה בהכרח לומר שהן במדרי' מחולקו', דאל"כ אינו שייך מספר עשר כו', ובאמת אינו שייך לו' באוא"ס

(123) ראה פרדס שם. וראה אוה"ת יתרו ע' תתלה.

(124) = בהאור פנימי.

(125) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב"ג

— כנ"ל פרק פ ואילך (ע' רא ואילך).

(126) בפרק הקודם (ע' שכה ואילך).

(120) ראה סהמ"צ להצ"צ מת, א ואילך. וראה ספר

הערכים ח"ב ח"ד ערך אורות דספירות — „פשיטותם ו„ציורים“ (ע' קיג ואילך). וש"נ.

(121) ראה לעיל פצ"ד (ע' רמג). וש"נ. ספר הערכים שם ע'

צג ואילך. וש"נ.

(122) ראה פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד.

הבל"ג מדרי' מחולקו' כו', וכמשנת"ל פרק פ"ב¹²⁷, שגם מיעוט וריבוי אינו באמת באוא"ס הבל"ג, וכ"ש שאין התחלקו' מדרי', וכנ"ל שהן בבחי' אין קץ בעצמן כו'.

אך הענין הוא, דהנה נת"ל פנ"ו¹²⁸, דאור הא"ס, להיותו בבחי' גילוי מן העצם, אינו כו'¹²⁹ שום שם כלל, רק כמו שבא בבחי' מקיף לעולמו' ה"ה נק' בש' רצון כו'. והנה הרצון, הגם שהוא רק בבחי' מקיף לבד, מ"מ, מאחר שנעשה בבחי' מקיף אל האו"פ, ה"ה בבחי' קירוב ושייכות אל האו"פ, והארה ממנו בא בבחי' התלבשו' בהאו"פ כו', רק שאופן התלבשותו א"ז שנתפס בהאור לבוא בבחי' הגבלה (וכמו האו"פ, שע"י ההתלבשו' בהכלי ה"ה בבחי' תפיסא, שנעשה כמהות הכלי, וכמשנת"ל פי"ד¹³⁰ בענין ח"ס וחכ' הגלוי, דבחי' חכ' הגלוי, ע"י התפיסא בכלי נעשה בבחי' מהות חכ', עד שח"ס היא למעלה מן החכ' לגבה כו', ובהאו"מ אינו כן), אלא שגם בהתלבשותו בהאו"פ ה"ה כמו שהוא בבחי' בל"ג כו'.

והענין הוא, דהנה נת"ל פנ"ו¹³¹, דהרצון הוא בבחי' מקיף על כל אברי הגוף ועל הכחות, ופועל בהם בשוה, באור המוחין שבראש כמו בכח ההילוך שברגל כו', ומ"מ, הרי ברגל הוא בבחי' מקיף לבד, משא"כ במוחין, הרי לבד מה שפועל בהם בבחי' מקיף (היינו שמכריח התגלו' אור המוחין כו', וכמשנת"ל פנ"א¹³²). ה"ה בא ג"כ בבחי' פנימי, שהרצון בא בשכל להיות טעם לרצון כו'. וזהו רק בבחי' הארת הרצון, דעצם הרצון, הרי אין טעם לרצון כו'¹³³, אבל הארת הרצון בא בבחי' טעם לרצון כו'¹³⁴. וכמו התורה שהוא פי' וביאור המצות¹³⁵, דבמצות הן רצה"ע¹³⁶, והתו' בא בבחי' טעם וביאור אל הרצון כו', ועי"ז יש התחלקו' בהרצון, וכמו קלות וחמורות, שיש חילוקי' בהמצות מצד הטעם כו'. ובאמת, הרצון גם כמו שמתלבש בהטעם, הוא בעצם בבחי' בל"ג, שהרי אין הטעם סיבת הרצון, והיינו, דהרצון דמצות אין סבתם מצד הטעם, כ"א שהן רצון באמת, וע"כ, גם לאחר פי' וביאור המצוה ע"פ התו', הנה כשעושה את המצוה כמו שהיא ע"פ התו', ה"ה מקיים את הרצה"ע, ונמשך עי"ז בחי' הרצון כו', ובכוונת המצוה לבד או בלימוד טעמה וסודותי', אינו יוצא כלל, כ"א בקיום המצוה בפו"מ¹³⁷ (לבד במצות שאפשר לעשותן ע"י אחרים, אין מבטלין ת"ת¹³⁸, והיינו במצות שאינן חובת הגוף כו'). וכן בעשיית המצוה, לא די בכוונת המצוה, כ"א צריך לעשותה בבחי' קבעו"מ"ש דוקא, וכמ"ש בסש"ב פמ"א¹³⁹ ב' כוונות בעשיית המצוה כו', דקבעו"מ"ש הוא מצד הרצון כו', והיינו, דגם כמו שבאה המצוה בבחי' טעם לרצון, מ"מ ה"ה בבחי' רצון באמת כו'. והיינו, משום דע"ה שמשיג

רמב

(127) ראה תו"א מגילת אסתר צא, סע"א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ שבהערה 138. ובכ"מ.
(136) ראה תניא אגה"ק סכ"ט.
(137) ראה תניא פל"ח.
(138) ראה מועד קטן ט, ב. הל' תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פ"ד ס"ג. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קס ואילך. סה"מ תרל"ח ע' שלד ואילך. לקמן פקס"ט (ע' ושם). ד"ה ולקחתם לכם תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' לא ואילך).
(139) נו, א ואילך.

(127) ע' רי.
(128) ס"ע קלד ואילך.
(129) א"ינו בו: אוצ"ל: אינו שייך בו. או: אין בו.
(130) ע' ל ואילך.
(131) ס"ע קטו ואילך.
(132) ע' קיז ואילך.
(133) ראה יונת אלם (לרמ"ע מפאנו) פ"ב. של"ה ד, ב בהגהה.
(134) ראה אמרי בינה שער הק"ש פצ"ט (קכה, א ואילך).
סה"מ עת"ר ע' קסט. וש"נ.

את הרצון, מ"מ, אין הרצון נתפס בזה להיות בבחי' שכל וטעם, כ"א הוא בבחי' רצון באמת כו'. ולכן, מצד הרצון שבמצות, לא יש באמת קלות וחמורות, וכמארו"ל¹⁴⁰ אל תהי יושב ושוקל במצותי' ש"ת¹⁴¹ כו' (וגם באמת אין הטעם תופס בעצם מהות הרצון, וכמ"ש במ"א¹⁴² בענין דכסות סומא חייב בציצית¹⁴³, וכסות לילה פטור¹⁴³, דמצד הטעם יכולים לומר טעם להיפך ג"כ, רק מפני שכ"ה הרצון, וכ"ה בכמה מצות שאין הטעם לבדו מספיק כו', והיינו לפי שענין הטעם הוא רק להיות קצת מושג בהרצון, אבל לא שהרצון נתפס בזה כו').

והנה, הרצון שבא בבחי' חכ' להיות בבחי' טעם לרצון, זהו בחי' התפשטו' וגילוי הרצון לבד, והיינו בחי' המל' שבכתר ובחי' המדות שבו, וכידוע דבחי' מל' הו"ע הגילוי לבד, וכן ענין המדות הו"ע התפשטו' וגילוי כו', וכידוע דכל ענין המדות הן לזולתו, שזהו ההפרש בין המוחין אל המדות¹⁴⁴, דמוחין הן לעצמן עדיין, אבל המדות הן אל הזולת כו'. וכמו"כ בבחי' הכתר, ההתפשטו' והגילוי אל הנאצלי' הוא בחי' מדות ומל' שבכתר, והוא בחי' רצון גלוי כו'. אמנם ידוע שיש בחי' חכ' שבכתר¹⁴⁵, הנק' ח"ס, שזהו בחי' טעם כמוס לרצון כו', דבחי' ח"ס ה"ז למע' מן החכ' והטעם לגבי חכ' הגלוי', וכמשנת"ל באורך¹⁴⁶, והוא בבחי' המשכה נעלמת כו', ונת"ל פצ"ו¹⁴⁷, דענין המשכה נעלמת הוא, דעם היותו מושלל מן הגילוי, היינו מן המציאו' דחכ', מ"מ, אינו מושלל לגמרי מגדר וענין החכ' כו', ונק' חכ' נעלמה כו'. ובבחי' זו מתלבש בחי' הרצון הנעלם שלמע' מבחי' רצון הגלוי בחכ' כו', והיינו, דבחי' הרצון שהוא למע' מן הטעם לגמרי בבחי' חכ' הגלוי', יש ע"ז טעם בבחי' חכ' הנעלמה, וכענין שתוק כך עבמ"ח¹⁴⁸, בבחי' הרצון המתלבש בחכ' הנעלמה שלמע' מן הטעם לגבי חכ' הגלוי' כו', דלגבי חכ' הגלוי' הוא בבחי' מקיף לבד, כמו רצון בלא טעם כו'. וכ"ז הוא בבחי' הרצון הבא בגילוי, אם בבחי' גילוי אל הנאצלי', שמתלבש בבחי' חכ' הגלוי', או בבחי' גילוי לעצמו עדיין, שזהו בחינת הרצון שמתלבש בח"ס כו'. אמנם, עצם בחי' הרצון הנעלם לגמרי שאינו בא בבחי' גילוי כלל, זהו בחי' כשב"כ¹⁴⁹, דהיינו בחי' פשיטות הרצון שאין טעם לרצון כלל, גם לא בחי' טעם כמוס לרצון, ואינו בא בבחי' הגילוי גם לעצמו, כ"א הוא בבחי' רצון נעלם לבד כו'.

וזהו"ע מ"ש בע"ה¹²⁵ בע"ס דעיגולים, די"ל שאין הכוונה שיש ע"ס ממש בבחי' האו"מ, כי הוא בבחי' א"ס ובל"ג, וגם הספי' שבו הן בבחי' אין קץ לספירו', וכמשנת"ל¹⁵⁰. רק מצד התגלו' והתפשטו' הרצון בהספי', עש"ז אנו אומרים ע"ס בהאו"מ, דבחי' הרצון הגלוי שמאיר בבחי' חכ' דאצי' נק' בחי' מדות ומל' שברצון כו' כנ"ל, להיותם בבחי' התפשטו' וגילוי כו'. וגם נודע דאו"א מלבישי' לזרועות דא"א, היינו בחי' חו"ג דאריך

רמג

(145) ראה סה"מ עת"ר שם.
 (146) פי"ד (ע' ל ואילך).
 (147) ע' ר"ג.
 (148) = עלה במחשבה (מנחות כט, ב). וראה לעיל פי"ד שם.
 (149) = כתר שבכתר.
 (150) בפרק הקודם והתחלת פרק זה (ע' שכה ואילך).

(140) תנחומא עקב ב. דבר" פ"ו, ב. וראה לעיל פי"ד (ע' ט).
 פנ"ב (ע' קכא).
 (141) = של תורה.
 (142) ראה לקו"ת שה"ש מא, ג. המשך תרס"ו ע' תרפח.
 (143) מנחות מג, א. שו"ע אדה"ז או"ח סי"ח ס"א.
 (144) ראה לעיל פמ"ו (ע' קה ואילך). וש"נ.

(ומבינה דאריך נעשה כתר לאו"א), כמ"ש בע"ח¹⁵¹, וע"כ, גם בחי' הרצון (היינו בחי' האור הא"ס) המתלבש באו"א נק' מדות כו'. ומה שמתלבש בבחי' ח"ס דאריך, דהיינו בחי' הגילוי לעצמו עדיין, נק' בש' חכ'. והו"ע עיגול החכ' ועיגול הבינה וכן עיגול החסד כו', דכ"ז הוא רק ע"ש ההתלבשו' לבד כו', וגם כמו שמתלבש, ה"ז בבחי' א"ס ובבחי' פשיטות, כנ"ל. אמנם עצם בחי' הכתר, זהו בחי' כתר שבכתר, שזהו בחי' הרצון הנעלם והפשוט שאינו בא בבחי' גילוי כלל, והוא בבחי' פשיטו' העצמו' כו'.

קיצור. אמנם מ"ש בע"ח ע"ס דעיגולים, הענין הוא, עד"מ הרצון הוא בחי' מקיף, ובא ג"כ בבחי' פנימי בחכ', ועי"ז בא בהתחלקות, ומ"מ הוא רצון בעצם ובלי התחלקות, וכמו הרצון דמצות שבא בטעם בתורה, ומ"מ המצות הן רצון, ואין בהם התחלקות דקלות וחמורות, כמו"כ למעלה, בחי' מדות שבכתר באים בבחי' פנימי בחו"ב, ורצון הנעלם מתלבש בח"ס, ועש"ז נק' גם בבחי' הכתר חכ' ומדות, והן בבחי' א"ס בעצם, וז"ע ע"ס דעיגולים. אך כשב"כ שאינו בא בהתלבשות הוא בבחי' פשיטות לגמרי.

(כזו) **וע"פ** כל הנ"ל יובן משנת"ל בתחלת הדרוש¹⁵² בג' פי' שבכתר, ל' כתר לי זעיר, דענינו שתיקה, ול' כתר ועטרה, בחי' או"מ, ול' מכתיר, שהוא סיבוב כל האצי' בתוכו, והו"ע תר"ך העמודים כו'. דהנה, המבואר מכל משנת"ל הוא¹⁵³, שיש ב' מדרי' בכלל בהתגלו' או"א"ס ב"ה, הא', בחי' אור הפנימי, שהוא להאיר את העולמו' כו', ושרשי האורות עד רום המעלות כו', והב', האור שבבחי' א"ס, שהוא בבחי' גילוי מן העצם כו'. ובזה גופא יש ב' מדרי', הא', כמו שהוא מובדל מהאו"פ לגמרי, והב', כמו שבא בבחי' מקיף לעולמו' והשתל' כו'. וזהו ג' ענינים הנ"ל שבכתר. דענין סיבוב האצי' בתוכו, היינו בחי' שרש האו"פ הכלול בהאור הבל"ג, והוא מה שאו"א"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול¹⁵⁴, שנת"ל פכ"ז¹⁵⁴, שזהו בחי' מל' שבא"ס כו'. ובחי' כתר ועטרה, זהו בהאו"מ עצמו, היינו בהאור שבבחי' א"ס, רק זהו כמו שבא בבחי' מקיף עכ"פ כו'. ובחי' כתר לי¹⁵⁵ ושתיקה, הוא כמו שלמעלה גם בבחי'¹⁵⁶ מקיף לעולמו' כו'.

אמנם י"ל כל אלו הג' מדרי' הכל בבחי' אור הא"ס כמו שבא בבחי' מקיף כו' (שגם בחי' שתיקה, א"ז בבחי' עצמו' הכתר ממש, היינו בבחי' פנימי' הכתר, כ"א בבחי' הרצון כו'). דהנה, אור הא"ס, עם היותו בבחי' גילוי מן העצם, מ"מ, ה"ה בא בבחי' מקיף לעולמו', דאז יש לו עכ"פ שייכו' לעולמו' והשתל', שבא בבחי' התלבשו' בהשתל', ומ"מ הוא בבחי' א"ס כו', וכנ"ל. ונת"ל¹⁵⁷ שיש בזה ג' מדרי'. הא', כמו שמתלבש הרצון בחכ' דאצי', והוא בחי' רצון גלוי כו', והב', בחי' רצון נעלם שמתלבש בחכ' נעלמה, והוא בבחי' מקיף לגבי אצי' כו', והג', בחי' עצם הרצון שאינו בא בגילוי כלל כו'. וז"ע ג' מדרי' הנ"ל. דהנה, תר"ך עמודי אור הן מה שנמשך מן הכתר אל הנאצלי', והוא בחי' רצון הגלוי כו', וכמ"ש הפרד"ס שע"ח פ"ג¹⁵⁸, בשם ר' נחוניא בן הקנה בתפלתו, אקראך בתר"ך עמודי

(151) ראה עץ חיים שער יד (שער או"א) פ"א. שער טו (שער הולדת או"א) פ"ו. שער כט (שער הנסירה) פ"ו.

(152) פ"א א ואילך.

(153) ראה לעיל פס"ח (ע' קסט). וש"נ.

(154) ע' נו ואילך.

(155) כתר לי: אוצ"ל: כתר לי זעיר.

(156) בבחי': אוצ"ל: מכמו שבא בבחי'. או: מבחי'.

(157) בפרק הקודם (ע' שכט ואילך).

(158) = שער ח פרק ג.

אור שהם ראש מילולך שהם תיקון לרום מעלתך כו', ופי', אקראך, קריאה והמשכה, שהוא ההשפעה מהכתר, שהם ראש מילולך, פי' תחלת התגלו' הא"ס כו', שהם תיקון כו', כענין שהע"ס הם תיקון המאציל כו', כמשנת"ל פק"ו¹⁵⁹, כן פי' הפרד"ס שם (ושם, שהת"ר"ך עמודים יש בהם פנימי וחיצון, ומבו' במ"א¹⁶⁰ שזהו בחי' או"פ ואו"מ כו', ושם, דאור המקובל להם ממעלה¹⁶¹ הוא או"מ כו'), וזהו בחי' הרצון הגלוי כו'. וענין בחי' כתר ועטרה הוא בחי' רצון הנעלם, דעם היותו בא בבחי' טעם כמוס, מ"מ, ה"ז בבחי' מקיף לגבי בחי' חכ' דאצ"י כו' (ועמ"ש בהבי' לד"ה אוסרי לגפן¹⁶², בענין מקיפי הראש ומקיפי הגוף, ג"ר וז"ת¹⁶³, ושם, דכללו' כולם מעטרת¹⁶⁴ כו', י"ל ז"ע המקיף הנ"ל). וענין כתר לי זעיר, בחי' שתיקה, זהו בחי' כשב"כ¹⁴⁹, בחי' הרצון הנעלם לגמרי, שז"ע שתיקה שלמע' מבחי' גילוי כו'. וע"ה שכ"ז הוא בבחי' מקיף להשתל', מ"מ, בחי' זו הוא עצם פשיטו' הרצון כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ולא יכול יוסף להתאפק. דהנה¹⁶⁵ אי' בפע"ח¹⁶⁶ בכוונת ויעבור¹⁶⁷ שאומרי' אחר שים שלום¹⁶⁸, שז"ע בקיעת היסוד, דברכת שים שלום הוא ביסוד, ומפני עוצם האור והגילוי נבקע היסוד, והו"ע גילוי יגמה"ר כו', וכנודע¹⁶⁹ בכוונת אל עליון כו' קונה הכל¹⁶⁸, דקונה הכל הוא בחי' יסוד, ומה שאל עליון קונה, הוא גילוי בחי' עצמו' או"א"ס ביסוד, שעיי'ז נעשה בקיעת היסוד כו'. וז"ע ולא יכול יוסף להתאפק, דכאשר מאיר ביסוד בחי' האו"א"ס שבבחי' בל"ג כו', לא יכול להתאפק, שנבקע היסוד ומאיר האור בגילוי כו'. ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ע"ד וכל אדם לא יהי' באה"מ¹⁷⁰, והיינו, שזהו גילוי שלמע' מכל ההשתל' דאו"פ, גם בבחי' שרשי האורות כו'. וענין ולא עמד איש אתו, היינו שהגילוי הוא בנש"י לבד, להיות שהגילוי הוא מבחי' עצמו' הכתר, בחי' עצמו' הרצון כו', דהנה, מצד המקיף, הרי כחשכה כאורה כו'¹⁷¹, וזהו בבחי' חיצוני' המקיף, אבל בפנימי' המקיף הכוונה הוא דוקא בנש"י, ולהם הוא דוקא ההמשכה כו', וזהו ולא עמד, ע"ד הוא ולא אחר כו'¹⁷². וז"ש בזהר⁴ הה"ד⁵ ביום השמיני עצרת תהי' לכם, דאי' ע"ז במד"ר¹⁷³ הה"ד¹⁷⁴ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך, וזהו לכם, בא ונגלגל אני ואתה כו'¹⁷⁵. וזהו ולא יכול יוסף להתאפק, שהי' הגילוי מבחי' האור שבבחי' א"ס ובל"ג, בחי' עצמו' המקיף כו', ויקרא הוציאו כו', שזה למעלה מכל סדר השתל', ולא עמד איש

(159) ע' ערה.

(160) הגהות הצ"צ לפרדס שם – אוה"ת ענינים ע' ע.

(161) ממשלה: באוה"ת ענינים שם: מלמעלה.

(162) ת"ר"ח ויחי רלת, ג. נדפס עם הגהות ושינויים באוה"ת

ויחי ח"ז תתעא, סע"א ואילך.

(163) ג' ראשונות וז' תחתונות.

(164) דכללו' כולם מעטרת: אוצ"ל (בכתוב"ח ואוה"ת שם):

דכללות כולם נמשכים מעטרת.

(165) ראה אוה"ת ויגש ח"ה תקפו, ב ואילך. ברכה ח"ה

ע' ב'קסה.

(166) ראה פרי עץ חיים שער העמידה פי"ב. שער הסליחות

פ"א. סידור עם דא"ח רנח, ב.

(167) תשא לד, ו.

(168) בתפילת העמידה.

(169) ראה פרי עץ חיים שער העמידה פי"ד.

(170) – באהל מועד (אחרי טז, יז).

(171) תהלים קלט, יב.

(172) הגש"פ פיסקא ויוציאנו.

(173) שמור"ר פט"ו, כג. וראה ריש וסוף ד"ה ביום השמע"צ

עת"ר (סה"מ עת"ר ע' מת. ע' ט).

(174) משלה, יז.

(175) במדב"ר פכ"א, כד. וראה סד"ה ביום השמע"צ שנה

זו (לעיל ע' רכב).

שלא

ש"פ ויגש, ה'תער"ג

אתו בהתודע, שהגילוי הוא לנשמות ישראל דוקא, וכמ"ש יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך כו'.

קיצור. ובכל הנ"ל יובן הג' פי' בכתר, סיכוב האצי' בתוכו, הוא בחי' שרשי האורות הכלולים באוא"ס, עטרה הוא בחי' אור א"ס שבא בבחי' מקיף, ושתיקה הוא שלמעלה מבחי' מקיף. ובפרטיות באוא"ס י"ל שזהו בחי' רצון הגלוי שמתגלה באצי', והו"ע תר"ך עמודי אור, ורצון הנעלם שמתלבש בח"ס, ובבחי' מקיף לגבי חכ' דאצי', ועצם פשיטות הרצון. וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ולא יכול יוסף להתאפק, שע"י הגילוי דאוא"ס נבקע היסוד, ולא עמד איש אתו, שהגילוי הוא רק לנש"י.



סיכום

פרקים א-קכה

ע"פ לשון כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע*

בכללות ההשתל' יש ב' מדרי' (ב' מיני המשכות): אור פנימי (המשכה שבבחי' גבול ומדה, שזהו הקו שנמדד ונגבל לפי אופן העולמות), ואור מקיף (המשכה שהיא בבחי' א"ס ממש).

שרש האו"פ הן הע"ס הגנוזות באוא"ס ב"ה, שזהו מה שאוא"ס שיער בעצמו להאיר במדה וגבול, להאיר את העולמות. אלא שבשרשן באוא"ס שלפה"צ הן בבחי' פשיטות לגמרי ובבחי' התאחדות והתערבות, לפי שאינן בבחי' מציאות ניכרת כלל, וע"י הצמצום נמשכו להיות ספירות פרטיות (חכמה בפ"ע ובינה בפ"ע כו'), שזהו שהקו (שהוא האור שנמשך אחר הצמצום) הוא קו העשוי מנקודות, היינו ספירות פרטיות. ומ"מ, גם בהקו ה"ה בבחי' בלי מה ובבחי' פשיטות, ורק כאשר מתלבשים בהכלים דע"ס דאצי' שהם בבחי' מהות ומציאות דבר, נעשים האורות ג"כ בבחי' מציאות דבר. ולכן הם בבחי' התחלקות מעלה ומטה במעלתן, דהיינו בבחי' ריבוי ומיעוט האור והגילוי, וגם בעצם מדריגתן, שהחכמה היא בבחי' מעלה בעצם מדריגתה לגבי בינה, וכן המוחין לגבי המדות כו'. וכן יש התחלקות בעולמות, שהע"ס דאצי' אינן כמו הע"ס שלמעלה מאצי', וכן הע"ס דבריאה לגבי אצי' כו'.

ויובן כ"ז עד"מ בנפש האדם, דעם היות הנפש עצם אחד רוחני פשוט ומופשט מגדר ציור ומגדר הגבלה, נמצאים כלולים בו תרי"ג כחות שהן מקורי הכחות הגלויים, והם בבחי' פשיטות לגבם. והדוגמא מזה יובן למעלה, דע"ס הגנוזות הכלולים באוא"ס ב"ה ה"ה בבחי' פשיטות ממש, וכמו שבאו בבחי' הקו ה"ה ג"כ בבחי' בלי מה, והוא בחי' הפשיטות לגבי ע"ס הגלויות, שהן בבחי' התלבשות אורות בכלים.

ומובן מזה דעם היות דעיקר המציאות של האורות הוא ע"י הכלים, שע"י ההתלבשות והתפיסא בהכלים נעשים כמהות הכלים, מ"מ, האורות עצמן הן ג"כ בבחי' מציאות ע"ס (ויש בהם התחלקות מעומ"ט בעצם מהותן כו'), וזהו הסבה שבאים בבחי' התלבשות בכלים, וע"י הכלים נעשו כמהות הכלים לפעול כפי אופן הכלי.

אמנם שרש האו"מ הוא המשכה שבבחי' א"ס שבא בבחי' גילוי מן העצם, והיינו שענינו אינו לפעול דבר כמו פעולת האור והגילוי, להאיר את העולמות, כ"א

(* בהתחלת ד"ה זה היום וד"ה ועשית חג שבועות תע"ג (פס"ח ופקכ"ז).

בבחי' גילוי מן העצם, שהגילוי הוא מעין העצם, וע"כ נק' א"ס, שהוא בבחי' פשיטות ממש ובבחי' בלי גבול. וכמו שבא בבחי' גילוי בעולמות, נקרא בשם רצון, שהוא גילוי העצמות, וכמו שכח הרצון חלוק מכל הכחות שהן בבחי' מציאות לעצמן, כמו כח השכל שהוא כח לעצמו חוץ מעצמו' הנפש, משא"כ כח הרצון אינו מציאות דבר לעצמו חוץ מעצמות הנפש, דהרי כל ענינו הוא רק הטיית והמשכת הנפש, וע"כ בחי' הגילוי דאור הא"ס שנמשך בעולמות נקרא בשם רצון, להיותו אינו דבר במציאות לעצמו, רק גילוי העצמות. והוא בבחי' מקיף על כולם בשוה, כמו שהרצון פועל בכל הכחות והאיברים בשוה ברגל כמו בראש.

ומ"מ, להיותו בבחי' מקיף, הרי יש לו שייכות אל הפנימי, ולכן יש בזה מקיפים כללים – בחי' טה"ע וטה"ת, ומקיפים פרטים – הכתרים שבכל העולמות, כתר דאצי' שהוא הרצון להאציל האצי', וכתר דבריאה הרצון לברוא כו'. ויבאר פעולת המקיפים בעולם.



ראשי פרקים

מהלך ומבנה המשך תער"ב

פרקים א-קכו

א. עשר ספירות דאצילות הן כמו כחות הנפש (ולא אור עצם הנפש), שבאים בפנימי' באברי הגוף, שכל כח יש לו כלי מיוחד שבו מתלבש ומתגלה ומתאחד עמו, ולכן, פעולת והתגלות הכחות היא לפי אופן האברים. וכ"ה בע"ס דאצילות, שהאורות באים בהתלבשות ממש בכלים שראויים ומוכנים לקבל את האור שמאיר בהם בגילוי.

ועי"ז נעשה אצילות ממוצע בין אור אין סוף המאציל אל הנבראים – שהממוצע כלול מב' מדריגות – שהם האורות וכלים שבע"ס: הכלים הן בבחי' מציאות דבר, בבחי' גבול, ולכן הם באין ערוך לגבי האין סוף; והאורות, ששרשן מהקו שנמשך מהאוא"ס שלפני הצמצום, והם בבחי' בלי מ"ה, הם בבחי' גילוי ההעלם¹.

ובאמת, גם האורות הם באין ערוך, כי, עם היותם פשוטים, אינם בבחי' פשיטות ממש כפשיטת האין סוף (שהרי יש בהם ע"ס), רק שהן בלי מ"ה לגבי הכלים.

ויתירה מזו, שגם בשרש ומקור האורות, בהיותם כלולים באוא"ס לפני הצמצום, יש ע"ס הגנוזות (שרש ומקור הגבול; ולגבי מדרי' זו – הקו הוא בבחי' גילוי ההעלם, ולגבי האור הא"ס – הוא באין ערוך), אלא שאינם במציאות ניכרת, והם בבחי' פשיטות, ולכן הם בבחי' התערבות והתאחדות.

ומהם נמשכים ע"ס הגלויות – עי"ב צמצומים: (א) סילוק האור שבבחי' א"ס, (ב) צמצום בשרשי האורות כפי שכלולים באוא"ס בבחי' התערבות והתאחדות – שתומשך כל ספירה בפני עצמה, שעיי"ז יורדת ממדריגתה, הן במיעוט והעלם האור בעצמה, שנעשית בבחי' מציאות ניכרת, והן במיעוט האור הנעלה שהי' בהתאחדות כולם.

זוהי הסיבה שהאורות דאציל' הם בבחי' התלבשות פנימי בכלים דאציל' להיות אור החכמה והחסד – מפני שגם בשרשם ומקורם בהתכללותם באוא"ס לפני הצמצום הם בבחי' ע"ס, שזהו שאוא"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול (ולא האור שבבחי' א"ס), ולכן הם בערך להתלבש בכלים, ונעשים כמהותם – אור החכמה וכו².

(1) פ"א-יא.

(2) פי"ב-לב.

וכיון שהאורות הם פנימיים, שבאים בהתלבשות בכלים – יש בהם מדידה באופן ההמשכה וההתגלות, שאינם בשוה בכל המדרגות.

והוא ענין ההתחלקות מעלה ומטה שבהם – בב' ענינים:

א) בבחי' ריבוי ומיעוט – שבמדרי' העליונה מאיר אוא"ס בגילוי יותר מבמדרי' התחתונה, וממדרי' למדרי' מתמעט ומתעלם האור.

ב) בעצם מהותם – שהמדרי' העליונה היא בבחי' מעלה בעצם מדריגתה לגבי המדרי' התחתונה (חכמה למעלה מבינה, וכן מוחין לגבי ז"א, וז"א לגבי מלכות). וכן יש התחלקות מעלה ומטה בעולמות, שהע"ס דאצי' אינן כמו הע"ס שלמעלה מאצי', וכן הע"ס דבריאה לגבי אצי'³.

ב. וכל זה הוא בע"ס, שבשרשם ומקורם הראשון באוא"ס שלפני הצמצום הו"ע ההשערה להאיר בעולמות (ולא בבחי' גילוי מן העצם), ולכן באים במדה ובמשקל, בהתלבשות בכלים ובהתחלקות דמעלה ומטה;

אבל האור שבבחי' א"ס ובלי גבול – אינו כדי להאיר בעולמות, אלא רק בבחי' גילוי מן העצם, ולכן אין בו התחלקות בבחי' מדה ושיעור בעצם, וגם כמו שמאיר בעולמות אינו בא בבחי' התלבשות והתחלקות, אלא הוא אור מקיף לכולם בשוה.

וכמו הרצון, שאינו ככל הכחות שהן במציאות לעצמן חוץ לעצמות הנפש, אלא רק הטיית והמשכת הנפש, גילוי מן העצם, ולכן אין בו התחלקות, ומאיר באיברים ובכחות באופן שעצמותו נמשך ופועל בכל מקום בשוה⁴.

ויובן בהקדם ביאור ענין אור א"ס – שהוא גילוי העצם, ולכן נק' א"ס, שהוא פשוט בבחי' פשיטות העצמית.

והחילוק בין האור שענינו הוא גילוי העצם, להאור שענינו להאיר העולמות, הוא כמו החילוק בין אור לשפע – דשפע הוא המשכת והשפעת מהות דבר, (וגם) בכדי לפעול, ולכן הרי זה בבחי' תפיסא והתלבשות, שהמשפיע נתפס בזה (וגם מצד המקבל צריך להיות הכנה לתפוס ההשפעה), משא"כ באור שהוא הארה לבד, ולכן אינו בבחי' תפיסא והתלבשות.

והאור שענינו הוא גילוי העצם, הוא השורש דאור מקיף, אור פשוט בעצם שאין בו חילוקי מדרי', ולכן גם בהמשכתו בעולמות אינו בא בהתלבשות בעולמות ומאיר בכולם בשוה⁵.

ג. אמנם, גם האור שהוא בבחי' מקיף, יש לו שייכות אל הפנימי, ולכן ישנם מקיפים כללים (טהירו עילאה וטהירו תתאה: טה"ע – מקיף הכללי שלפני הצמצום, עיגול הגדול שלפני הקו שסובב ומקיף כללות ההשתל' מריש כל דרגין

(3) פל"ג"מה.

(4) פמ"ר"נב.

(5) פנ"ג"נז.

עד סוף כל דרגון, וטה"ת – מקיף הכללי שאחר הצמצום, מחשבה הקדומה דא"ק (שמקיף כללות ההשתל); ומקיפים פרטיים (כתר דאצי' – הרצון להאציל האצי', וכתר דברי' – הרצון לברוא וכו').

והצורך בהם – כי, הגם שהמקיף הכללי דמחה"ק דא"ק כולל הכל, מ"מ, לא ה' אפשר להיות מזה ההתהוות בפועל, כי שם כולם בהשוואה, ולכן צריך להיות רצון פרטי בכל עולם: כתר דאצי', וכן הכתרים דבריאה יצירה עשי'.

[ויש גם פעולת המקיפים בעולם: טה"ע, בחי' עיגול הגדול שלפני הקו – נותן כח הביטול בהכלים ששרשם מאור מקיף. וזהו שלעתיד יהי' הגוף הגשמי אלקות. טה"ת, א"ק (הביטול דכל קומה לפניך תשתחוה) – פועל הביטול שיוכל הנברא לקבל חיות מאלקות. ומפנימיות א"ק נמשכת הארה בנשמות ישראל, וזהו הכח דמסירת נפש על קידוש השם. ומבחי' כתר דאצי' נמשך רק לנש"י (ששרשם באצילות) – אהבה מסותרת ורעותא דליבא, והרהורי תשובה שנופלים פתאום, וגם הענין דאכל בי עשרה שכינתא שרי'].

וכללות המקיפים הם ה' מדריגות – הרצון פשוט, וההשערה בכח שבאוא"ס שלפני הצמצום (חי' יחידה), וג' מדרי' בי"ע הכלליים שאחר הצמצום (נפש רוח נשמה), ומרומזים ב"ברוך שאמר" עד "ברוך עושה בראשית". וכנגדם יש ה' מדריגות בברכות יוצר: מ"ברחמך הרבים", רצון הפשוט, עד "משגב בעדנו" (עשי' דכללות).

ויבאר ה' מדריגות אלו בבחי' המלכות, ובעבודת האדם.⁶

אמנם, כללות האור מקיף הוא בבחי' א"ס ובל"ג, שאין בו התחלקות כלל (ולא כמו אור פנימי שבא בהתחלקות), ובשרשו באוא"ס שלפני הצמצום הוא האור שבבחי' גילוי העצם, ולכן, גם כמו שנעשה בבחי' מקיף לעולמות הוא בבחי' א"ס. והגם שיש מקיפים כללים ומקיפים פרטיים, מ"מ, הכל בבחי' א"ס בלי התחלקות כלל.

ומה שמצינו בעץ חיים שגם בעיגולים יש מעלה ומטה – הנה: המעלה ומטה שבעיגולים אינו בעצם מדריגתו, אלא רק בהגילוי, ריבוי ומיעוט, וענין ריבוי ומיעוט אינו התחלקות גם באור פנימי, וכ"ש באור מקיף, מפני שהמיעוט יש בו בהעלם כל ריבוי האור, ובפרט באו"מ.⁷

ד. ויש לבאר גם מ"ש בע"ח שבעיגולים יש גם ע"ס, כתר וחכמה כו' – כי גם באור הבל"ג שייך ספירות, אלא שהם ספי' אין קץ, בבחי' פשיטות.

ובהקדם הפירושים בשם ספירה:

(א) לשון מספר, שאינו התחדשות, אלא גילוי ההעלם, ולכן ה"ז בכלים דאצי',

6 פנ"ח-נט.

7 פ"ס-סז.

8 פס"ח-עח.

9 פ"פ-פב.

שהן בבחי' גילוי ההעלם. ועיקר המספר – הגבלת דבר – הוא במל', ששם עיקר הכלים. ולמעלה מהמל' הוא מספר האורות, שהוא בבחי' לא יספר¹⁰.

(ב) לשון ספור והגדה (השמים מספרים כבוד א-ל), והיינו שהכלים (גם כלים שלמע' מבחי' המל') ממשיכים ומגלים את האור (שמצד עצמו אינו בהתגלות אלא בבחי' עלי' והתכללות במקורו), להיות בבחי' אור המאיר.

וגם כללות הספירות, אורות וכלים, להיותם בבחי' גילוי ההעלם, נמשך על ידם גילוי אלקות בעולם, וגם גילוי האוא"ס שלמעלה מאצילות – ע"ס הגנוזות (גם עצמיות), שרשי האורות, וגם גילוי אוא"ס הבל"ג, וכמו מבין דבר מתוך דבר, ועד"ז בנוגע לדעת תחתון ודעת עליון¹¹.

(ג) לשון אבן ספיר – ספירות ובהירות, שמגלה את האור בלי הסתר, ולא כמו הלבושים שמעלימים על הע"ס, ועד שבריבוי ההשתלשלות נעשים לבושים המעלימים ומסתירים לגמרי (וכמו הגל שעשה לבן – פרסא בין אצילות לקליפת נוגה, להפסיק בינו ובין הקדושה שלא יאיר בו אור האלקי לפעול בו הביטול. ואילו יעקב המשיך הביטול גם בק"נ).

ובכלים דאצי': חיצוני' הכלים – מגלים ע"י שמסתירים, ופנימי' הכלים – אינם מסתירים על האור, לפי שאינם בבחי' מהות אחר; ובעיקר ה"ז בהאור, שלהיותו אור עצמי ופשוט ה"ה בבחי' בהירות בעצם, ומגלה את האוא"ס שלמע' מאצי' כמו שהוא¹².

אך עיקר ענין הבהירות הוא בכתר: מצד הכלים – כמו אותיות החקיקה (ולא כמו כלים דאצילות שהם כאותיות הכתב), ומצד האורות – לא ע"י צמצום (כמו באצילות), ולכן הוא אור בהיר ממש, ומגלה עצם האור.

ועפ"ז י"ל פי' רביעי בספירות – ל' ספר, וכמו הקלף הלבן (אוא"ס הפשוט) שנושא את האותיות (עשר ספירות, אורות וכלים).

ועפ"ז יובן ששייך ספירות גם באור הא"ס הבל"ג – שזהו עיקר ענין הספירות והבהירות, גילוי מן העצם ממש, אלא כיון שזהו התפשטות אור, לכן יש שם ספירות, רק שהן עד אין קץ, ובעצם הן בבחי' א"ס (ומה שאומרים עשר ספירות באור מקיף, הרי זה רק מצד התגלות והתפשטות הרצון, אור הא"ס, בהספירות, שגם אז נשאר רצון בעצם)¹³.



(10) פפ"ג-צ.

(11) פצ"א-קג.

(12) פק"ד-קכ.

(13) פקכ"א-קכה.



ISBN: 978-0-8266-6086-2



9 780826 660862